

PECUNIA

ta, si res iniuste detinetur. Item, si res sit simul, indivisum tamen, sub dominio Monasterii, & alienus secularis, qui illam vendat, & causa sit illicita, est necessaria Monasterio, non voluntaria.

897 Res Monasterio relicta sub conditione, quod non possit alienari, & in casu alienationis pertinet ad aliud Monasterium, aut ad tertium personam, non potest alienari, quia ad Monasterium designatum pertinet: sequitur ex dictis, ita Donatus cit. q. 82.

898 Qui tamen addit, quod mobile pretiosum relictum Monasterio ad certum finem, cum sola obligatio non alienari, aliam rem in causa existente, & solennitate, ut eius pretium applicetur in emptionem rei utilioris, aut si cessat finis, pro quo fuit relictum, quia cessante fine, cessat lex, cap. cum cessante, de appell. Ita Donatus q. 82.

899 Mobiles non possunt sine causa, & solennitate, alienare bona Monasterii, nec ipsarum dotes, quia dotes inter mobilia numerantur, & debent in emptionem stabiliam applicari. Ex Decr. Sac. Congreg. Donatus tom. 1. pars. 2. q. 12. n. 9. Perum vides (ait Mendo n. 2.) consuetudinem inducendam in pluribus Monasteriis, quod Insularum in solvendis debitis, & in sustentationem illorum.

900 Item nec possunt alienare etiam de Henrico Superioris annuum usum proventus, nisi concessum de bonis Monasterii, qui jus percipiendi inquisiis annis certa in summa pecunie, et nisi juris, qui inter Monasteria commutatur. Si autem Monasterii non concessit alienari annuum usum talis boni, non potest alienari, inquit, tunc annis proventus committit illi, tunc non erit alienatio, sed potius elemosyna, si ille erit congruenter saueris quia hoc patet non transferi usum nisi, sed ab usu facti, qui ab usu in se distinguitur. Ex Circa. Exord. de verbis, significat. & inter mobilia commutatur, in priori autem alic (ut dote ponderat Bord. ref. 126. n. 20.) fit usum remissio pro futuris annis, quod est cessio sui juris, & ideo alienatio.

901 Bona immobilia relicta Monasterio incapaci, quomodo sunt Monasterii Ordinis Minorum de Observantia S. Francisci, Reformatorum, Capucinorum, & Clericorum Regularium, qui quidem neque in communi possident, nec comprehenduntur ab Extravagan. & Decretis, sed possunt, imo debent ea vendere, aut cum hæredibus se componere, eorum pretium semel solvendum accipiendo, & in necessitatem ac utilitatem Monasterii expendendo.

902 Consultat ex Bulla Clem. VI. cap. 21. Novemb. 1266. que id concedit nostro Ordini de Observantia.

903 Et ex Decr. Sacr. Congr. Conc. pro Clericis Regularibus apud Donatum cit. q. 67. Hi namque exprocurant, qualiter Panorum quoddam Prædium stabile, vulgo dictum de Pictarigi, nisi relictum, non licet alienatum fuerit, ac infra, periculis declarari, illud non comprehendit sub prohibitione de non alienandis rebus Monasterii, protestantes se velle proprium observare institutum, quod probat bona immobilia possidere annuo ac certissimo. Quia exposita suspensio, inter Sacr. Congreg. Cardinalium Concilii Tridentini, Interpretum consensu, Religionem Clericorum Regularium Theatinorum, quamvis institutum superius propositum retinet, quoad bona immobilia, non comprehendit prohibitionem nuper edita de rebus Ecclesie non alienandis, Iohannes Card. de Torres. Prosper Fagouans Sacr. Congreg. Secr.

904 Ratio est, ut dote ait Donatus cit. quia hæc bona non sunt Monasterio incorporata ob capacitatem eisdem, ex Clement. Exord. de verbis, significat. vulg. num. 80.

905 Eorum autem mobilia pretiosa, ut Calices, Vasa facta, &c. sub dictis prohibitionibus cadunt, quia hæc censentur incorporata, & Divino Cultui applicata.

906 Et mobilis, sed non mobile pretiosum: unde in quavis quantitate fit, quantum est ex se, non est prohibita alienari.

Mobile namque, ut pretiosum dicitur, tria debet habere. 1. Ut valeat aliter vindicari, quod arceos, 2. Ut servando servari possit, 3. Ut sit fructifera. Pretiosum namque dicitur, quod servando valeat potest cum fructu, & quidem pretiosum magis dicitur ex fructu, & utilitate, quam aliter, quia ex sola utilitate.

907 Pecunia vero, licet possit habere primum, non habet reliqua duos; nam non potest commode conservari, imo ex sui natura non habet conservari, sed distrahari (recte ait Donat. cit. q. 51.). Non enim datur, & accipitur, ut conservetur, sed ut in aliud commutetur, etenim fuit inventa ad commutationes rerum faciendas. Unde usus non distinguitur a pecunia, sed est constitutum formale pecunie; argentum vero, aut aurum, est purum materiale. Hinc D. Thom. 2. 2. q. 98. art. 1. ait: Quod fuit nisi vni e libi, ita & nisi pecunia est alienatio, seu distractio, & fuit vnum conjunctum per eundem usum, nempe per ly libi, ita & pecunia per ly alienari.

908 Denique non est fructifera, ut constat ex decisis de usura, nam numerum non perit, numerum, cap. Efficiens dist. 88. in fine. Et hæc est ratio, cur, si ex pecunia mutuo data aliquid accipitur, usura committitur.

909 Ex dictis concluditur cum Donato cit. Primo, quod si fructus beneficii consistat in pecunia numerata, potest illius Beneficiarius expendere abique eo, quod incurrat penas Extravagan. q. 10.

Secundo, quod pecunie ex bonis Monasterii ex parte possunt esse, aut venditari, & alienari per emptionem alicuius stabili fructiferi sine licentia Papæ. Imo possunt mutuo tradi, aut elemosynaliter elargiri, expendi, & consumi, quia sunt fructus, & sic Ecclesia potest de illis disponere, sicut de aliis fructibus. Tertio quod legatum omnium bonorum mobilium domus non hereditis pecunie exilentes in capta domus ipsius legantis. Ita Donatus cit.

QUÆRES I.

911 An assensus Appellatus ex lapsa longissimi temporis præsumatur interivisse in alienatione?

Lapsus decem annorum dicitur longi temporis, dicitur longissimi temporis, in 16. q. 1. cap. Indivisi, leg. 1. in cap. de præscriptioe longi temporis, Donatus tom. 1. pars. 1. q. 10. num. 2. Hoc præmissis.

912 Resp. cum distinctione. Vel enim in instrumentis alienationis nulla sit mentio assensu Apostolico, Et tunc ex lapsu longissimi temporis, puta triginta aut quadraginta annorum, præsumitur. Donat. tom. 1. pars. 2. quest. 28. ex cap. perennis, 4. de emp. et vendit. Ubi habetur: Quod triginta annis constanti iterum matrimonio, domum ipsam bona fide, & ratione iusto possedit. Et ita in similibus tempore Rom. iudicasse, ait Quaranta apud Donatum cit. Idem dicendum est de similibus solennitatibus intinfectis, aut extrinfectis.

913 Semper autem requiritur bona fides. Quoniam nulla antiqua dicitur possessio iurati aliquem male fidei possessorem. Et cap. vigilanti de præscript.

914 Vel in instrumentis alienationis apparet factum mentio assensu Apostolico imperando, puta si dicitur: Salvo assensu Apostolico imperando.

Et tunc Navarr. Cappy. Gram. & alii Doctores apud Donatum cit. q. 29. docent præsumi, ex cap. cum sit 16. de sentent. ex re iudicata, ubi dicitur: Præsumi debent omnia legitime præscripte.

915 At Martinius de Atiliis, qui eundem tenet, solennitates extrinsecas præsumi, si carum defectus num-

numquam fuit allegatus, si autem fuit allegatus, non præsumi, sed debet plene probari.

916 Res autem docet expresse in casu, quo agitur de præiudicio tertii. Cum igitur ex recentia clausula constet, non intervenisse in confessione contractus assensum Apostolicum, simul in casu de præiudicio tertio, constituit, non intervenisse assensum, sequitur, quod debet plene probari.

917 Donatus cit. n. 3. refert ex Vilagut. ita fuisse decretum in Sacro Concilio Neapol. in duabus causis, in quibus ex recentia clausula Salvo assensu imperando, constituit, non intervenisse assensum, non obstante quod in una clausula erat: ad die contractus tempus 48. annorum, & in alia annorum 32. cum addita præsumptione, quod dependit fuisse scriptura de alicuius, ad improbitam emptoris mortem, ex eo, quod fuissent furto ablati: quampluribus scriptura; hoc, inquam, non obstante fuerunt recitici contractus alienationis, & restituta bona.

Retole dicta de Præscriptione.

QUÆRES II.

918 An pecunia Monasterii possit alienari sine assensu Apostolico? Pecunia potest pluribus modis alienari. Ita varia sunt resolutio.

919 Primo. Si pecunia in magna summa (ut supponitur) est relicta cum potestate distrahendi, potest alienari, & consumi sine assensu Apostolico, ut constat ex dictis num. 906. & 906.

920 Secundo. Si est relicta cum obligatione emendi rem stabilem, aut cum investitione super rem stabili ad censum annuum percipiendum, seu ad fructificandum, alienari, seu consumi non potest, quia quantum est dictis a. n. 906. ut delineata tamen ad emptionem rei immobilis, immobilis censetur, & pariter ut delineata ad emptionem mobilis pretiosi, mobile pretiosum reputatur, ac proinde non potest alienari, & consumi sine assensu Apostolico.

921 Tertio. Si pecunia fit recepta ex venditione alicuius stabili Monasterii, debet in emptionem alterius rei stabili applicari.

922 Quarto. Si pecunia fit collocata in Montibus, data ad censum, ad cambias, &c. non potest alienari, & consumi; quia est fructifera, & inter mobilia computatur, nam pecunia fit applicata pariter jus extendi quotannis certam pecuniam summam, quod jus rei immobilis comparatur, Donatus cit. q. 52. n. 5. Bonacin. & alii apud ipsum.

923 Ex quo fit, quod pecunia delineata ad emptionem alicuius certam super rem stabili, si debitis districte investigandi, possit duci ad cambias, aut alium contractum licitum, usquequo opportunitas fit investitionis reparatur, ita tamen, ut quotannis fructificet, pecunia capitali semper asservatur. Hanc mens sententiam potiori iure adheret Bononius, qui ad plus se extendit, ut modo in n. 925.

1. Quia hæc est alienatio, nec consumptio, sed applicatio pecunie ad fructificandum in bonum Monasterii, quo alius privaretur.

2. Ex rationabiliter præsumpta, imo ex moraliter certa voluntate testatoris; certum namque est, quod testator pecuniam reliquit ad fructificandum, non ut ipse eam super rem stabili investendi, retineret in capsa; tunc autem non esset fructifera sed otiosa maneret, si uno ex præfatis modis non applicaretur; adeoque tali applicatione accedit rationabiliter præsumpta, imo moraliter certa voluntas, seu donatus voluntas.

3. Quia pecunia retenta in capsa licet ipse applicator, nec esset immobilis, nec mobilis pretiosa, ex dictis a. n. 906. Præfatio autem modo applicata, effect

immobilis, & fructifera; sequitur ex dictis n. 922. quia pareret jus exigendi quotannis certam pecuniam summam, videlicet prioribus annis per applicationem, v. g. ad cambias; sequentibus vero annis, investitione super rem stabili facta, per talem investitionem, imposter æquivalentiam, & ex eisdem voluntate præsumpta.

924 Quinto. Si pecunia non fit de deputatis ad fructum, sed de reinarum consecrata pro futura necessitate Monasterii, reputatur inter mobilia, & cum fit in bona alienari, Donat. cit. q. 52. n. 4.

Pecunia igitur illa, conservata pro futura necessitate Monasterii, aut delineata ad emptionem habiliam, nisi supra in num. 920. & 921. qua potest de proximo ad illi applicari, non potest distrahari, dicitur mutuum, ad cambias, aut alio modo alienari, ut probatum est, Donatus cit. q. 53.

925 Contra Bononiosum ref. 27. n. 11. qui affirmat, posse, ob rationem contractus pecunie, de n. 906. ad 908. Primo, videlicet, quia talis pecunia, nec est de immobilibus, nec de mobilibus pretiosis, ut in cit. locis, & sic non cadit sub prohibitione. Secundo, quia in tantum dicta pecunia dicitur prohibita alienari, in quantum referatur ad emptionem stabiliam, ad que est delineata, ita, si non esset a ea delineata, non prohiberetur alienari; hæc autem delineatio, & ordinatio non obstat, quia iura, que prohibent alienari, non acquiritur ab Ecclesia, minime acquiritur, ut constat ex n. 909. ad 893. Ita discitur Bononius, qui subdit pecuniam consignatam in Banco S. Ambrosii Mediolani posse extrahi, & distrahari, non obstante Extravag. & Decreto, cuius ratio est.

926 Quia pecunia exposita negotiationi pro contrahendo societatis, & finito negotio, seu tempore præximo relicta, potest distrahari, cum huiusmodi pecunia sit exposita non habeat periculum in fructificandum; unde, unde, ex conditionibus est, ut non possit fieri pactum, salvo capitali, ex Sixto V. Constit. 65. Deshabiles, quam extendit Nald. ver. Societas.

927 Sed Bancum dictum sic negotiatur per contrarium Societatis, ergo huiusmodi pecunia distrahari potest, sicut si daretur particula pecunie, & eo magis, cum possit reperiri ad arbitrium reponendi, & sic patet, mutuum discrepare a censu, cuius pecunia repeti non potest, sed tantum accipi.

928 Quando offertur ab eo, qui censum vendidit, & in censu adest peremptus, que non in Banco, Turm. quia, sicut voluntarie exposita fuit lauro, ita illo expoliari potest per repetitionem, quod Bancum negat non potest ad ipsius censum, non amittit rationem rei pretiosæ, cum non amplius dicitur fructifera, ex conditione ipse contractus, & sic nulla est secunda ratio in contrarium adducta.

929 Sexto. Pecunia relicta Monasterio ex extirpatione alicuius census, non necessario debet applicari ad alium censum; sed potest applicari ad emptionem alicuius stabili fructiferi, puta domus, prædii, &c. quia talis applicatio est utilior Ecclesie; nam per eam acquirit dominium proprietatis rei, & fit iuris, per emptionem autem census solum fit dominium iuris ad exigendum annuum censum, qui non est tam tutus, sicut res habiis.

927 Item potest investiri in redemptionem aliorum censuum ejusdem Ecclesie; quia hæc redemptio non est alienatio, sed solvatio prioris alienationis; que est utilior Ecclesie, datus patrimonium antea diminutum per eam augetur. Donatus cit. q. 74.

Qui subdit: Nec obicitur, quod si non licet sine beneplacito Sedis accipere pecuniam ad censum, pro extirpatione prioris census, quoniam iudicium, qui ex re extirpatione, inferuntur, nisi, quam censum, qui solvuntur. Novat. 1. par. 1. in de alienat. n. 10. & 2. par. ed. n. 4. n. 114. non licet pecuniam restitutam in redemptionem prædictam

implere; nam aliud est pecuniam accipere, & pro illis casibus annuatim super bonis Ecclesie, ut conditio est, alius casus redimat, & aliud, restituit pecuniam, que Ecclesie sunt, in redemptionem censuum investire: illud namque est vendere, & alienare voluntarie; hoc vero est redimere, & remeare, quod est acquirere, & meliorare, & a diveris se sit illatio.

QUÆRES III.

938 Reputatus casus imminet reparandi domum Ecclesie, que ruinam minatur; Prælati autem nullas alias habet pecunias, nisi quantum summam super bonis fabricæ investigandam. An possit cum pro reparacione talis domus insisteret?

R. Ep. possit, Borch. regul. 126. num. 22. Donatus cit. regul. 75. quia hæc applicatio est æquivalens inventioni ejusdem pecunie super re stabili; nempe domo, nam ex ipsa ruina cessaret Monasterio annuus fructus ex illa, qui tamen reparatur, & perseverat per applicationem dictæ summe ad reparandam ejus ruinam. Tum quia hæc non est alienatio; nam non est translatio pecunie in tertiam personam, sed est applicatio in fabricam ad idem Monasterium spectantem, nec enim ex dictis num. 936. Tit. 1. in prohibent voluntarias, minime necessarias alienationes.

939 Et ut docet innot. Borch. cit. Cum leges, & Decreta fundentur in ratione, & iustitia, non obligant, nec licent haberi, quando ex certis circumstantiis sequuntur aliquid de eorum, quod intendit prævertere. Et quidem in re nostra nisi Extravaganti prohibendi omnem alienationem bonorum Ecclesie, & Monasteriorum, ut constat eam legem, si fuit servata in Ecclesia, & Monasterio, pro diviti cultus conservacione, & pro Clericorum, & Religiosorum interventum, congrua, & honesta sustentacione. v. num. 938.

QUÆRES IV.

940 An mobilia pretiosa, puta lampades, vasa argentea, &c. possint sine assensu Apostolico alienari, et committi in fabricam Monasterii consecrari?

R. Ep. potest, consuetudine facta, si Bonacini de alienationibus disp. 2. quæst. univ. punct. 2. num. 10. quia mobilia pretiosa ex parte comprehenduntur in Extravagant.

941 Affirmat Riccius apud Donatum tom. 1. par. 2. quæst. 25. quia hæc non est proprie alienatio, cum non transferatur dominium ad extraneam personam, sed et converso de uno in alium usum ejusdem Monasterii, apud quod dominium remanet.

942 At recte Donatus num. 2. subdit:

Verumtamen illic Riccius loquitur de lampadibus, & superfluis, que ab unus Ecclesie alteri venduntur, vel committuntur, ob superfluitatem, & alienationes, vel commutationes, inter Ecclesias factas, voluit non committeri sub dispositione dictæ Extravagantæ, de qua et dico infra; & addit, quod dictæ parva lina loquitur de necessariis, & de usui Ecclesiastico, dicitis, non autem de superfluis, quæ otiosa manent. v. id. num. 930.

943 Hinc facti, quod ex Porti innot. Pelliz. di. Monialibus cap. 7. num. 29.

Concedit tamen Porti. par. 1. ref. mor. casu 7. num. 5. quod si aliqui Conventui Monialium ex lege relicta relinquatur bibliotheca librorum latinorum, cum abique licentia Sedis Apostolicæ possit ab illis alienari, plus pretio applicato in bonis fructiferis emendatis, quæ in Regno Portugallie in facti continetur, dicitur fuisse a Collectore Apostolico, & quidem non per modum dispositionis, sed morem edite de rebus Religiosorum non alienandis comprehendit librorum latinorum et omnino inutilis Monialibus, ideoque cessat finis legis veteratis alio-

nationem Bonorum Ecclesiasticorum. Ita Portell. addens, eodem modo sine licentia Sedis Apostolicæ, potuisse vendi quosdam panes pretiosos Monasterio, cuiusdam Monasterii relictos pro ornatu parietum, & qui erant Conventui omnino inutiliter, & ex restituere jam contractu inchoato.

944 Denique Anton. a Spis. Sancti. de priv. regul. tract. 2. disp. 2. num. 166. quædam id neget de lampadibus argenteis, quæ sunt inmediate ad usum Ecclesie, id concedit de arboribus, nitens, quod possunt incidi ad reparacionem Ecclesie materialis, si urgeat necessitas; & aliunde non adit pecunia.

QUÆRES V.

945 An si Monasterium graviter detriti, possit Prælati sine assensu Apostolico bona Monasterii alienare ad satisfaciendum creditoribus?

R. Elpondeo perdocto Quaranta apud Donatum q. 71. cum distinctione. Vel Superiori, vel rem Monasterii alienare, seu vendere, ex se ad satisfaciendum creditoribus; Vel id vult ad creditorum instantiam, si primum, non potest sine assensu Apostolico, quia est alienatio voluntaria.

946 Si secundum, potest ex didis n. 936. quia est alienatio necessaria, sed tunc anqueam deveniatur ad venditionem rei, aut aliusque casus extinctionem, debent scire conditiones concurere, & observari. 1. Quod debitum fuerit legitime a Monasterio contractum. 2. Quod creditor instanti sit usurus, & Quod Monasterium non habeat fructus, quibus satisfacere possit. 3. Quod creditor non sit contentus pigore, aut decet tempore, tunc namque licita est oppignoriatio. 4. Quod satisfactio non possit fieri per bona Monasterii, si illa res vendatur, que est minus dampnosa. v. n. 945. 7. Quod fiat cum auctoritate Judicis Ecclesiastici.

QUÆRES VI.

947 An hypotheca generalis, seu obligatio generalis omnium bonorum Monasterii cadat sub prohibitione alienationis?

R. Hypotheca a pigore differt per hoc, quod hypotheca est obligatio rei immobilis, pigore vero rei mobilis.

Cadere sub prohibitione, & fieri non posse sine assensu Apostolico, tenet Donat. cit. q. 67. n. 1. Quia in Extravaganti, & Decreto prohibetur hypotheca, seu oppignoriatio absolute, nulla facta restrictione, adeoque prohibetur non solum specialis, verum etiam generalis.

948 Resp. non cadere sub prohibitione, sed licite fieri potest sine assensu Apostolico hypothecam, seu obligationem generalem omnium bonorum Monasterii; sed tamen prohiberi hypothecam specialem. Borch. regul. 27. num. 13. ref. 126. num. 47. Mendo in epist. verb. Alienatio, num. 3. Pithing. in Comp. lib. 3. tit. 13. sect. 5. Fagnan. in lib. 3. Decr. cap. Nulli liceat 5. de rebus Ecclesie, non alien. num. 10. Trebutus l. Ex cap. Nulli 5. de rebus Ecclesie, non alien. ubi prohibetur hypotheca specialis, unde non debet fieri extensio ad generalem; eo maxime, quia Extravag. & Decr. non opponuntur iura communi; & ita est decidendum, ne videantur iura derogare; nam exstitit iure juris conservandæ, cap. 29. de elect. in 6. 2. Quia alia Regularum cum nullo contrahere possent, quia in omni contractu apponitur clausula obligatoria bonorum, & sic contractus clauduntur. 3. Quia alia Monasterii pauperibus seclauduntur, modum alienandi; nam creditores non inveniunt.

949 Denique Fagnanus cit. num. 12. resolutionem firmat, ut sequitur: Denum bene intentionem prohibere, mo tempore Sacr. Congr. Consi. in contrahendis Regularium; Nam propositio dicitur, An in prohibitione Regularium, etiam ab illis Regularibus, minime tum illam, aut damnificantem; recessiva autem arboribus, seclusa incisione, sunt iniuriosæ, & infructuosæ, & per incisionem

QUÆRES VII.

946 An Monasterium possit emere aliquod stabile cum onere servandi aliquem annuum censum?

R. Ep. possit, Donatus cit. quæst. 76. quia hæc non est alienatio, sed acquisitio stabili. Pro eo autem non onere nulli sine hypotheca, seu obligatio fieri super bonis Monasterii; sed solum res illa obligari debet, que est subiecta censui.

QUÆRES VIII.

947 An arborum incisio, & excisorum venditio sit alienatio, que fieri non possit sine assensu Apostolico?

R. Non elicitur venditio dividendi ab incertis, & Et quidem dicit non posse.

Arbores autem sunt diversi generis. Aliæ namque sunt frugiferæ, & feraces, quæ reddunt fructus, vel naturales, quales sunt, quæ ex natura sua abique hominis industria fructus producant, ut poma, fici, &c. vel industriales, quales sunt, quæ sine hominis industria non reddunt fructus, ut vitæ, & olivæ in ordine ad vinum, & oleum.

948 Et quidem si sine aliqua causa cedens peccat mortaliter, & tanquam latro punitur. Insuper carum incisionem esse alienationem, & sine assensu Apostolico fieri non posse, est certum; quia hæc arbores cedunt loco, & fructu debent ad fructum annuum, & incisio fit in magna quantitate, Tum quia incisio arborum æquiparatur demolitioni domorum.

949 Unde non incurrit penas, si qui cederet in parva materia, aut duas, vel tres arbores.

944 2. Si incisio fieret, in quantum arbores sunt iuxta, ac inutilis, atque inde ingreditur renovari, ut sunt vitæ vitæ, malus arantia vetus, &c. & loco sacrum alia plantentur. Vel si arbores essent nimis densæ, & opacæ, quia densitas, & opacitas sua umbra impedit, & nocet fructibus; unde tunc casus esset licitus, quia ex ea fundus fieret fructuosior.

945 3. Si arbores sint fructiferae, sed casus: tales solent esse arbores Nucum, Castaneorum, Glandium, &c. hæc namque sunt duplici generi, alia sunt primario destinata ad fructum Nucum, Castaneorum, Glandium, &c. & arbor alienatio cadit sub prohibitione, iuxta dicta n. 941.

Alia sunt primario destinata ad casionem, ut fructificent in ratione ligni, & harum alienatio non cadit sub prohibitione, quia hæc arbores per incisionem sunt in fructu, & fructus non prohibentur alienari.

946 Firmatur ex dictis Bonæ Romane, quam refert Donatus quæst. 69. quæ determinatur. Quod ad incurrendas penas Extravaganti requiritur, non solum quod incisio arborum fit in magna quantitate, & quod arbores sint destinata ad fructum annuum, & quod non sint cedentia; sed etiam requiritur, quod decisorio sandi sit notabilis.

947 Alia arbores non sunt fructifera, nec feraces, ut Ulmus, & Fraxinus, Platanus, Populus, Salix, &c. intervertunt, ut ceduntur, quoque per incisionem sunt in fructu, & renascuntur; adeoque per carum incisionem fundus non deterioratur, sed melioratur, & est in pretio: hujusmodi sunt arundinetum, arbores sylvæ cedentis, nemus, &c.

948 Horum arborum infructiferarum, aut ceduarum incisio, & excisurarum venditio non est prohibita, Donat. cit. quæst. 69. Borch. ref. 27. n. 14. & 18. & dec. 52. Non quidem incisio, quia iura incisionem, & alienationem arborum non prohibent, minime tum illam, aut damnificantem; recessiva autem arbores, seclusa incisione, sunt iniuriosæ, & infructuosæ, & per incisionem

Examen Ecclesiæ.

nem sunt in fructu, & licetiam afferunt Monasterio in ratione ligni. Unde non conservantur, sed carum incisio est utilis, & est necessaria ad fructum. Non est prohibita eandem arborum excisurarum venditio; quia arbores excisæ non sunt arbores, sed ligna, & fructus sylvæ, ac nemus, & fructus autem non prohibentur alienari. v. n. 934.

QUÆRES IX.

950 An possit Prælati Regularis bona unius Monasterii diviti in aliam transferre?

R. Ep. non posse, quævis ambo Monasteria fuerint subiecta, Donatus quæst. 84. quia talis translatio est alienatio; per quam transfertur dominium directum, aut utile, seu usufructus.

951 Probabile autem est id, quod docet Anton. a Spis. Sancti. tom. 3. de priv. regul. tract. 2. disp. 1. n. 132. Quod possit Provincialis de contenta Capituli, sed communitatis Conventus, dare liberos aliquos superfluos unius Conventus alteri Conventui ejusdem Provincie, cuius Bibliotheca de novo incipit. Nam sic dicitur epistola.

952 Quod tamen est, quod possit mobilia pretiosa, & communitate ad breve tempus; per accommodationem non transferatur dominium.

QUÆRES X.

953 Quid dicendum de stabilitate?

R. Ertum est, quod si unus Religiosus donet mobilia pretiosa alteri Religioso ejusdem Monasterii, non incurrit penas alienationis, licet peccare possit contra pauperum, iuxta dicta de pauper. Relig. Quia dominium non transfertur de Monasterio, sed residet penes idem Monasterium, & solum transfertur usus de fratre in fratrem.

954 Difficilis est, si donet Religioso alterius Monasterii ejusdem Provincie, aut Religiosis.

Non incurrit penas alienationis, tenet cum Ant. a Spis. S. de priv. regul. tract. 2. disp. 1. n. 169. Riccio, Tambi, & Del Bene tom. 2. cap. 17. dub. 11. n. 15. particulari. Et enim cum illa, quia Extravaganti & Decretum prohibent alienationem, non bona Ecclesiæ auferantur ab Ecclesia, materialiter autem se habeat, & parum refert, quod bona sint unius, vel alterius Ecclesie, dummodo finis Ecclesie. Ita est in casu, quia licet Religiosus det Religioso alterius Monasterii, aut Provincie, sed ejusdem Religiosis, bona donata vere sunt sub dominio Ecclesie; dum non donat facultatibus.

956 Hac ratione Borch. ref. 27. n. 3. docet bona unius Ecclesie posse committi cum bonis Ecclesie.

957 At hæc ratio minus probat, probat enim Prælatum posse sine assensu Apostolico bona unius Monasterii diviti in aliam transferre, abique eo, quod incurrit penas alienationis, quod negatur est supra in articulo. Item quod Religiosus donare possit Religioso alterius Religiosis, abique eo, quod incurrit penas Extravag. quod negant relati Doctores, quia adhuc bona donata non essent donata facultatibus, sed essent vere finis domino Ecclesie, & ad usus pauperum, necque Religiosorum.

958 Finis igitur Extravaganti, & Decreti, non fuit indemnitas Ecclesie in communi accepta, sed indemnitas singularum Ecclesiarum, & Monasteriorum, & particularium, & enim finis conservatio divini cultus in singulari Ecclesia, & congrua sustentationis Religiosorum, & pauperum Christi in singulari Monasterio; & hæc de causa in singulari bonorum alienationem prohibuit, ut constat ex num. 930. qui finis non servaretur, si bona unius Monasterii possent in aliud etiam quoddam Provincie, & Ordinis alienari, sed potius essent unum Altare spoliare ad aliud veltendum.

959 Hac ratione prohibendum dico permutationem de

n. 976. quia est species alienationis, cum per eam transferatur dominium. Quaranta apud Donat. q. 81. n. 4. 970 Ratio ergo, cur Religiosus donans mobilie pecunie Religioso alterius Monasterii, non incurrat penas Extravag. & Decret. contra alienantes, est, quia dicitur penae non subiacere a subditis, sed a Superioribus, ut in n. 879. An autem peccet contra puritatem, & incurrit poenam muneris largientium, constabit infra: n. 1035.

Q U A E R E S IX.

961 An capitulum, & sepultura possint alienari sine assensu Aposolico. **P**ramittendum omnino est, capitulum, & sepulturam esse locum sacrum ex n. 626. adeoque ratione spiritualitatis annexae videri non posse sine labe fimonie. Eandem rationem in cap. Absolutio 12. de sepulch. prohibetur vendi laico ius fuscus in sepulchro, videlicet sepeliendi in eo se, suoque successores, & impediendi, ne alii sepellantur in illo.

962 Et licet vasa facta ratione materie possint vendi absque fimonie labe, non sic sepultura, quia licet ratione materie, nempe terrae, sit quid temporale, prohibetur vendi iure positivo, ex cap. cit. Absolutio, ubi, qui se vendunt, reperiuntur in Quid terra terram vendit: memora quod terra est, & in terra terram vendit: quia tamen vasa communis est, ut capelle, & sepultura vendantur cum iure fuscandis, uti supra, & est omnino querendum caput talem venditionem & emptionem iustificanti a fimonie labe.

964 Pectus par. 2. cap. 2. num. 1. ait: Dicit, sepulturam vendi posse, quatenus terra est, seu materia sepulture, non vero id, quod illi inest, sacrum, seu benedictum. Tenet expresse Sanchez tom. 1. de Relig. lib. 2. de summa cap. 14. num. 2. ad 17. qui adducit patrum de calice, & oleo Christifans, quae majorem habent consecrationem, & tamen vendi possunt ratione materie argenti, & olei. Ita illi.

Item Donatus quae. 79. nu. 9. refert auctoritatem D. Th. Thom. in 4. sentent. dist. 25. qua. 3. art. 3. in resp. ad secundum, quae est: Venditio sepulturae potest intelligi dupliciter, uno modo, quod vendatur terra sacra pro sepultura, & de hoc est similis ratio, ac de venditione sacrorum vasorum; quia consecrationem consecrationem potest vendi ratione materiae in necessitate Ecclesiae, sicut & calix vasa materiae; non autem potest vendi ratione consecrationis.

Quibus faveo Peyrin. apud Donat. cit. num. 10. dicens, rigorem Canonis cap. Absolutio, fuisse forte contraria confutandae abrogatum. Ita illi.

965 Non est autem deserviens Sensus apud Donatum quae. 79. qui tenet, eas vendi, & pretium accipere non ratione spiritualitatis, sed ratione loci honorarioris, non eo respectum ad quid spiritualis, quatenus v. gr. ibi Evangelium canitur, sed eo respectum ad situm, quatenus, v. gr. est in parte dextera, propinquior Altari Majori, &c. honori namque, & pompa sunt quid temporale, & pretio affabile.

966 Altare tutius, & rectius est dicere, pretium dari, & accipi pro reparatione, & conservacione Ecclesiae, aut pro sustentacione Ministrorum Ecclesiae, qui suam occupationem impendunt, ministrando spiritualia, quod non est venditio spiritualium, sicut ait Donatus, & extant apud personas particulares, sine dote vel se habeat necessaria ad vitam corporalem, sine quo spiritualia exercere non possunt. Quod est ita verum, ut pretium sustentacionis possit in partem deduci, ut probat Caet. apud Donatum.

967 Quod fundatur in illo March. 10. ubi Christus Apostolos ad praedicandum Evangelium misit, et sic dixit: Dignus enim est operarius eius solum. Et Pauli 1. ad Timoth. 5. Qui bene praesunt presbyteris, & duplici honore digni habentur: maxime qui laborant in verbo, & doctrina. Dicitur etiam scriptura: Non aliquid est boni tributum. Item dignus est operarius mercedis sua: in velle. tom. 3. n. 252.

His quantum ad labem fimonie praemisissis, 968 Respondendo ad quaesitum, capellas, & sepulturas alienari, & vendi non posse absque assensu Apostolico, quia sunt res, & iura Ecclesiae, ac proinde comprehenduntur in Extravagantibus & Decretis. Donatus quae. 79. num. 11. 969 Potest autem Praeatus sine titulo vendicionis, ut alio, quo transferatur dominium aliam deponat, aut Monasterii benemerito capitulo concedere, uti tamen, ut solum usum facti concedat, videlicet ad se, ubi, & suos sepeliendos, ad eam solum sumptibus ampliantiam, paramentis ornandam, & decorandam. Ita non videtur in pactum aliquo soluto in pretium faciendum, ut capella, aut sepultura. Ethocipod etiam a Fabricibus Minoribus concedi possunt capellae, & sepulturae. Lantua in Theatro Reg. vero. Alienatio num. 3. & 4.

Q U A E R E S XII.

970 An Capella legitime alteri venditur, possit, eo casu, a Praeato alteri donari, aut vendi?

Resp. Possit alteri donari, aut vendi, excois tamen venditis haereditis sine domus, pro quibus concessa supponitur, si primus donatarius aut emptor, ultra pretium, quod fere pro venditione solvit, nullum relictum antea, relicto, pro ornata, & conservacione capellae. Pectus par. 2. cap. 2. num. 1. Donatus citat, quae. 80. Quia mortuus haereditis, ius sepulture redit ad proprietarium, & dominium Ecclesiae. Quod est verum, etiam si in capella sit inscriptum nomen donatarii, aut emptoris.

971 Tum quia, si haereditis primi donatarii, aut emptoris defuncti, non possit capella alteri donari, aut vendi, postea breviter deveniri ad tempus, quo non est locus alius, qui velent sepulchrum eligere, quod insuper edit in detrimentum Ecclesiae, Capitulum, & Ministrorum; nam Capella non reperiret fideles devoteos, qui eas velent ornare, & Ministri praevaricant plurimum elemosynis, quae ex electionibus sepulture provenire solent, & quibus vivunt, & alii profus addiderit onus capellae ornandi.

972 Si vero donatarius, seu emptor Capellae reliquerit dotem, videlicet aliquem redium annuum perpetuum pro dno ornatu, & conservacione, quamvis Rod. apud Donat. cit. etiam affirmet.

973 Dicendum tamen est, quod non possit alteri donari, aut vendi. Post. & Donat. cit. quod pro illo redium annuum (aut Donatus) videtur defunditibus cum Ecclesia pactum fecisse, ut numerum alius libere sepeliret; pacta autem legumini etiam non mortem sunt servanda, cap. Augustus 1. de pactis. Tum quia ita est communis praxis, ut Capella fidei ab Ecclesia alienata in posterum nullatenus ab eadem revendatur, factis, si forte concessa ad nudum usum, aut sine debito retro. Ita ille.

Q U A E R E S XIII.

974 An alienantes Reliquias Sanctorum sine assensu Aposolico, incurrant penas Extravagantibus.

Difficultas procedit de Reliquiis excois fuscis, quae in initio, & potestate Ecclesiae, & minime de iis, quae ritus & portibus insensibilium afferuntur, quae quidem considerantur, ut res propriae, adeoque libere absque ullo assensu alterari possunt.

975 Insuper certum est, quod Superior Ecclesiae possit aliquod Reliquiae fragmentum, pretiis cauta, personae extenuare, & benemerito datur, si praesens Reliquiae sancti in carcerem non qua (ut ait Donatus quae. 56.) Ecclesiae decet non deseri, & pietas dilatare. His praemisissis

976 Reliquias alienantes incurrunt penas Extravagantibus Genensius, Riccius, & Donatus cit. quae. 78. titula

liqua sunt mobilia pretiosiora, quam vasa sacra; nam alienantur, & prostantur; non sic vasa.

977 Resp. Non incurrere penas Extravagantibus. Bord. ref. 27. n. 62. Diana par. 1. tract. 4. ref. 221. verb. notandum, Fagnan. lib. 3. Decr. cap. cum eo 2. de Reliquiis num. 55. Quia Extravagantibus, & Decretum expellit iniquitatem de mobilibus pretiosis temporalibus, & in ratione valoris, seu pretio existimabilibus, minime de pretiosis spiritualibus & in ratione honoris.

978 Verum tamen est, quod transiitio Corporum Sanctorum de loco ad alium locum sit prohibita, ex auto defraudacionem ex Ecclesia apta, & in ratione valoris, seu pretio existimabilibus, minime de pretiosis spiritualibus & in ratione honoris. 979 Qui autem sine debita licentia Corpora Sancti de uno in alium locum transferret, non incurreret penas Extravagantibus, sed esset puniendus arbitrio Iudicis; quia nulla est in iure apposta poena.

980 Idem effecti dicendum de Superiore Regulari, aut alio, qui Reliquiam insignem extraheret; quia Ecclesiam quae Sancti decore privaret.

Q U A E R E S XIV.

981 An pecunia Regularium relicta ad suum celebrandi perpetuum Missam pro aliquo defuncto possit inveniiri in impendendo censu supra bona propria Monasterii, aut in fabricanda parte Conventus?

Afirmant quod fabricandum pro Conventu, & Conventu, in iura. lit. ad 1. n. 1. num. 2. Donatus cap. tract. 7. quae. 881. & tom. 1. par. 2. tract. 14. quae. 75. Quia postquam Reliquiae Ecclesiam aut Monasterium recipere sub obligatione Missae quotidianae, igitur & illa repone sub onere Missae.

982 Quia pars Conventus fabricata est fructibus acquiritur domum pro habitacione conducere, a qua conducione eorum locum non possunt sacrificia, & officia celebrari, nec cadavera sepeliri; adeoque non possent ex ea pecunia emolumenta, quae ex Ecclesiis aptis percipi solent; igitur Ecclesia reputata est actu fructifera, ac proinde capax, ut sustinet onus Missae perpetuae; iuxta mentem S. Congr. de Celebr. Missarum.

983 Resp. tamen, omnino non posse, Diana par. 10. tract. 16. ref. 70. Pectus ref. 25. qui solum affirmat cum hac limitatione, videlicet, si postea ex accretione conventuum Monasterii emanet nova proprietaria, quae actu fructifera. Ratio est, quia S. C. in Decr. de Celebrat. Missar. expresse vult, pecuniam relictam esse investendam in bona fabricanda, fructifera, in aliter autem, & in omni casibus, nil novum acquiri Monasterium, unde fructus habeat ad onus Missae sustentandum.

984 Ad rationes in oppositum: ad 1. patet disparitas, quia in concessione Ecclesiae, seu Monasterii, datur proprietaria simul cum onere; in nostro vero casu datur pecunia eo sine, ut transferatur in stabile fructiferum.

Tum quia acceptationem Ecclesiae seu Monasterii sub onere Missae perpetuae, solum patet concedendam Religiosis divitiis, qui alios habent redditus liberos, & vivunt minime universitatem etiam Mendicantibus, qui ex suis elemosynis sustentantur, ad quos pro peccata Monasterii sustentatione, Ecclesia omnino incepta ad solita emolumenta, aut pars Conventus, ex cuius defectu Religiosi pro habitacione locabant domum. Ad 2. autem dico, non sufficere aequalitatem, quia haec non sublevarit Sacerdotis indignitatem, qui est S. C. cum dicitur Sacerdos actu indiget, actu debet res immobilis fructificare.

984 Ad 3. dico tamen fructificationem non sufficere,

quia non est realiter nova fructificacio. Vel enim confidatur in ordine ad Ecclesiam, & Monasterium, ex diruto reparatum, & sic credit in commodum ipsius Ecclesiae, & Monasterii, ac ipsorum Religiosorum, ut ibi habitent, & sua ministeria exerceant, minime in onem defuncti fructus, & utilitatem, sed potius in eius damnium. Vel confidatur in ordine ad emolumenta, quae ex Ecclesia reparata de novo percipiuntur: Et sub hac consideratione fructus apparet novus, ac non est realiter novus, ut requiritur ad onus Missae sustentacionis; & aequivalere enim fructui, quem auto defraudacionem ex Ecclesia apta, & in ratione valoris, seu pretio existimabilibus, minime de pretiosis spiritualibus & in ratione honoris. 985 Item effecti dicendum de Superiore Regulari, aut alio, qui Reliquiam insignem extraheret; quia Ecclesiam quae Sancti decore privaret.

986 Et hac ratione factor, quod si ex pecunia relicta pro Missa fabricaretur, pars Conventus, ita ut fabricaretur domus locanda secularibus, vel repararetur praedium, quod ex tali reparatione daret fructum proportionatum oneri Missae, utique effecti bene investita, quia ex ea proveniret fructus sustentationis oneris Missae, uti S. C. requirit.

987 Dicoque si opinio Peyrin. & Donat. aliquam potest probabilitatem habere pro Monasterii divitiis, quae alios habent redditus liberos, unde honeste vivant, ita ut valiant satisfacere oneri sine peccato damni animarum, & nullo pacto potest habere locum in Monasterii Mendicantium pauperum, qui de elemosynis vivunt.

Hij quidem Mendicantes nullo pacto possunt sine peccato mortali, atque iniustitia, pecunias sic relictas, sive ad capitalia extinguere, sive ad debita solventia, sive ad Monasterium fabricandum, aut reparandum, cum evidens sit animarum damnium ex certa suffragacione amissionis, quoniam si exinde indigentur Monasterii ex una parte laborant, illud reparando, ad debita solventia, ex alia autem in perpetuum possent animarum consensu extinguendo; & Sacerdotes vix sufficientes ad satisfaciendum oneribus ex quotidianis elemosynis, ad quos pro peccata Monasterii sustentacione, cum sudore, ob Monasterium, ac pauperum multitudinem, atque ob temporis penuriam, recurrunt, erunt omnino impotentes ad satisfaciendum Missarum oneribus, praesertim quatenus aut capitalibus extinctis correspondendum.

Animadvertunt igitur Superiores, & divinum iudicium reformident, quoniam iustorum Deserventium animarum, quod diurnis Purgatori igne cremantur, eo accius contra iustissimos impios apud severum iudicem clamant.

988 Hic tamen Superiores, qui sic pecuniam illam insument, non incurrunt penas Extravagantibus, contra alienantes; quia revera non alienant, cum in utilitatem eiusdem Monasterii remaneret impensa, ut in n. 928. incurrerent autem penas Decreti S. Congr. de Celebrat. Missarum relati in tom. 3. n. 5.

989 Certum tamen est, onus Missae non incipere post dispositionem pecuniae, nec post acceptationem Ecclesiae.

Monialium licite posse reditus sibi ad usus concessos re-
ligiose, & discrete dare propinquis indigentibus, &
maxime nobilibus, sicuta piar, & rationabilis adit,
qualis est, si sint pauperes. Idem docet Vericelli tom.
I. tract. 3. quæst. 29. num. 1. & 10.

Dicitur discrete, videlicet moderate, ad eorum in-
digentiam sublevandam, & ut honeste vivant, mini-
me ad eos diradendos. Ratio autem est: quia donare
propinquis egenibus est opus honestum, nec pau-
peratati oppositum.

Inno Faber cum Nav. & alis apud Mastium disp. 14.
num. 45. docet, licere Religioso benemerito, ut aliqua
clariorum cognat. p. tribus ad conservationem sui sta-
tus. Idque probat ex quo, quod refert Nav. Com. 2. de
Regul. m. 29. Quod Dominicus S. Stephani Salomonica
solum Magistri ejusdem Ordinis Cathedralis magnorum
Appendicium sibi Regentibus permittente, ut ex illis cogno-
scitur pauperibus subveniant. In quantum natura non patit-
tur, ut Religiosus beneficium permissis suis propinquis
in gravi necessitate, maxime ad extremum proxima,
conficiat; aut sic constituto sine tubore ceat.

Idem confirmat Mendo in Epis. cit. m. 3. dicens: For-
et Tractatus, qui a majori Superiori non est restricta po-
testate, concedere licentiam ad quosvis quantitates ne-
cessitates infundendam, maxime si Religiosus cum habeat
ex stipendio Cathedralis, aut similib. Modestas autem est,
dum non excedat ad aliquam militaria auxerium.

Tanta tamen quantum ad ea prædicanda ne-
cessitas. Nec id, quod tenet, & probat Vericelli
tract. 8. quæst. 52. quod Monialis possit suo Confessorio
mucta de licentia Abbatis frequenter dare, qua in
animo ad valorem triginta aureorum accedat; quia hoc
est latam aperte viam ad immoderatam pecuniam re-
cedit retinenda; nam si tantam summam potest sibi
Confessorio dare, in Monasterio centum Monialium
possent trita aureorum millia illi donare. Imo singula
Monialis alia disponibilia, & usus ex quem-
plurima utilitas comparatis) possent valde notabile secu-
lum sibi licitum redere. Quod obstat nisi Bullæ Cle-
mens. VIII. & Urb. VIII. de num. 991. Debet citrum
huiusmodi donationes esse discrete, ut non excedant
licentiam honesti, & hoc pacto permittenda; tunc nam-
que habet licentiam motivam credentiam Vericelli citat.
quæst. 51. num. 3. quod Religiosi sciens posse hos re-
ditus propinquis donare, tunc abstinet a luxu, & cæ-
terisque superfluis, quod pauperatatem deserviant.

1022 Potiori iure Religiosus potest de Superioris li-
centia suam largi piritantiam, & solum non potest
Superiore invito: quia Religiosus est solum usufructus.
Pec hoc autem differunt Dominus, Usufructuarius, &
Usuarius, quod Dominus potest de ipsa re quoad lub-
stantiam disponere ad omnes usus, & servitutes, ven-
dendo, donando, &c. Usufructuarius potest de fructi-
bus ipsius rei ad omnes usus disponere, tam in sui,
quam aliorum utilitatem, integra remanente substantia
rei. Usuarius vero solum disponere potest de fructibus
in propria tactione, mittens in alterius utilitatem,
unde vulgo dicitur habere usum asfarium: fortuitus
vix uti volentes eorū: huiusmodi ius Religiosi ratione
voti pauperatis, adeoque nil disponere possunt ad ali-
quam usum & utilitatem, sine licentia expressa, aut ta-
cita sui Superioris, de quo infra. Unde D. Bonifacius
erat solitus dicere: *Monachus habens vinulum, non va-
let vinulum (supple tunc) sine licentia.*

1023 Denique de huiusmodi elemosinis discretis lo-
quens noster Emus de Re. sum. m. 23. m. 2. ait:
De ego velle, quod Prælati, ac Procuratores, & ali-
regulares prius in hoc essent servipios; quia ubi est cha-
ritas, & amor Dei, non est, quod ad se servipios.

1024 Et vix, quia ad discretis elemosinis, & operi-
bus misericordie non eximuntur Religiosi, qui ad ea
alios erudunt, quoniam Christus Matth. 15. dicit iudicis
erga cunctos haud æquius plus meminere, quam opo-
ratur misericordie, sive ad vitam: *Veniis benedicti, &c.*

Esurivi enim, & delistis mihi manducare, &c. Ene ad
interitum: *Discedite a me maledicti, &c. Esurivi enim,
& non delistis mihi manducare, &c.*

CAUSA MORTIS

1025 Non potest Religiosus, aut Monialis ali-
quid clarigari, quia hoc sapit relictus, quod
est illicitum prohibendum, & contra votum pauperatis.
1026 Monialis vero, quod fructus relictus ad suo m-
usum concessiorum, aut alio modo perceptorum apud fe,
aut apud depositarium se habere reperit, & vult ex illis
Missas pro anima sua dicendas, & aliquid titulo grati-
tatis implere, ut sic Monialis electus in Monasterio
tenet clarigari, suum desiderium Superioris citat exponit,
camque pro executione roget, ita ut liberum sit Superio-
ris de illis disponere. Superioris tamen enim exi-
mo, ut fideliter suo Religiose iusta & honesta delictis
impleat, ut sic Monialis electus in Monasterio
degit, hilaris perpetuum parantur clausuram, & fe-
vidius Deo interserviat. Eo maxime, quia alter fe ha-
bendo, gravissima sequenter mala, in gravissimum
nedum voti pauperatis, verum totius discipline regula-
ris disponendum: *not. num. 1045.*

BULLA NON DISPONIT DE NONDUM ACQUISITIS.

1027 Sed de iam acquisitis: quia loquitur de bonis,
seu fructibus Monasterii, cuiusmodi non sunt
acquirebilia, sed acquisita, ut in num. 391.

1028 Hinc Religiosus de sui Superioris licentia potest
pro nondum acquisitis, aut amato videtur magis valoris
(etiam ex sumptibus Monasterii, modicis tamen) ut
alia opera gratis efficere, eique donare. Diana cum Va-
lesio parti. 2. tract. 16. res. 6. & parti. 7. tract. 11. res. 170.
Quia Monasterium non habuit ius in opus illud, nam
nondum erat: nec in pretium, quia non est acquisi-
tum, imo est remissum, priusquam debeat.

1029 Pariter potest gratis celebrare aliquot Missas
ad intentionem sui amici, quem fecit pro eis pauper-
tatis dare stipendia, si ea acquisita pro Missis sibi intra
annum a suo Superiore concessis. Diana parti. 2. tract.
16. res. 90.

1030 Religiosus, qui non accepit donum aliquod,
sed rogat, ut illud det consanguineo, qui amico, non
peccat contra pauperatam, & nec contra Bullam. Diana
cit. res. 8. cum multis contra Soro. Quia non accepit
parvi, sed solum se habet ut intercessor, adeoque non
Religiosus, sed amicus donat, licet precibus aut am-
ore Religiosus, nec licet de bona Religiosi, sed Monas-
terii, sed de suis donat. Si vero accepit, tunc non
potest facere, quod nomine suo donetur alteri; quia iam
Monasterio acquisit, iuxta illud *Quidquid Monas-
terii acquisit, Monasterio acquirit.*

1031 Solum autem Donum cit. res. 10. tenet non
peccare Religiosum, si abique Superioris licentia dis-
pense pecuniam ab amico aut consanguineo sibi tra-
ditam, ut pro suo libito, quibus vult, dispendit, do-
minio tamen apud ipsum amicum receptivo; quia quoad
solum est dispensator, non dominus; unde non donat
nomen proprio.

1032 Hæc autem opinio, loquendo de usu absoluto
pecunie, est si speculative probabilis, prædictæ tamen
in summa. De usu proinde non prædicanda; quod
talis Religiosus potest cum pecunia ad omnes sui
usus, imo & aliis etiam aliæ causas virtutis largiri:
quod est contra perditionem pauperatis Religiose.

1033 Loquendo autem de usu determinato ad actus
virtutis, puta si pecunia esse Religioso studii dispen-
santia in elemosinis, & in cultum suum, & optima
est sententia Dianæ cit. Pellicæ de Moral. cap. 4. n. 254.

PAUPERATIS RELIGIOSA

1034 Ex D. Bonav. Et vitium temporalium adieci-
tione de non suo. Dicitur temporalium bonorum,
hoc est pretio estimabilem, ut dicitur intelligi, quod
per votum pauperatis Religiosus non renunciat ius ad
famam, nec honores, & gradus meritis debitos; quia
honores sunt præmia virtutum.

1035 Unde Religiosus ex vi voti pauperatis excludit
a se tres adus: videlicet omnium temporalium rerum
dominium, usum fructum, & usum iuris, seu ius
iuridicum, quod scilicet qui habet jus accendi te, que
cedendi, & solum pro se retinet usum facti, ut in
num. 1022.

1036 Potest autem Religiosus abique pauperatis li-
centia se tenere, de illis disponere, eisque uti, de-
pendenter tamen a voluntate sui Superioris, eo modo,
quod dictum est supra de largitate munerum, & dicitur
modo: sic namque non est proprietarius, si quia
dominium est facultas disponendi de re, & libere
independenter. Religiosus vero disponendo de rebus
dependenter a voluntate Superioris, seu de eius li-
centia, expressa, aut tacita, semper erit usufructus, &
nullum jus exercitit.

LICENTIAM

1037 Ad debium usum pauperatis requisitam in
Superiore, ut licentiam, donando, &c. con-
cedere potest Superiore immediati, videlicet Superio-
res locales, Priores, & Rectores, &c. quia ipsi
sunt dispensatores, & administratores bonorum Mo-
nasterii. Nisi in aliquo limitatur a Superioris ma-
ioribus, licet Provincialibus, quia sunt vere Superiores
Prælati. Pro Monialibus, Ordinarius, vel Abbatissa.
1038 Non est necesse, ut datur toties, quoties casus
occurrunt, sed sufficit absoluta sine limitatione,
quia tunc fit semper revocabilis, semper salutaris,
Et fit ab uno Superiore datur, etiam si sub alio
Superiore, nisi ab ipso successore expresse, vel tacite
fuerit revocata, Donatus tom. 3. tract. 13. quæst. 17.
& 18. quia gratia non expirat mortuo, vel amoto ab
officio concedente.

1039 Sufficit, quod fit tacita, & rationabiliter præ-
sumpta, etiam si expresse postulat possit, & ob pa-
dotem, aut aliam iustam causam omnium, quia ex-
pressæ, Tacite, & expressæ eadem est virtus. Ita Dona-
tus cit. quæst. 14. & ad ipsum S. Anton. Rost. cum
D. Thomæ 2. quæst. 3. art. 8. ad 1. qui ait: *Tunc
non potest scire elemosinam sine licentia Abbatis, vel
expressæ habita, sed probabiliter præsumpta, nisi forte
in articulo extreme necessitatis.*

1040 Licentia tacita, & præsumpta est illa que
petitur expresse, sed si petetur, conceditur: quod
Superior fit invitus quoad substantiam recipiendi, re-
tineendi, dandi, &c. Minime, si sit invitus solum
quoad modum.

1041 Universaliter Religiosus peccat contra pauperatam
gravior, vel leviter, quia gravitatem, vel le-
vitatem materie, recipiendi, retinendo, donando, si
recipiendi, dandi, &c. Minime, si sit invitus solum
quoad modum.

1042 Non sufficit licentia tacita, si in aliqua Reli-
giosa vult reformata adit perceptum, ut licentia
expresse petatur, & obtineatur.

1043 In tali tamen Religiose Superior cum suis
Religiosis gerere se debet ut pater, non ut dominus,
& ita parata charitate curare, ut eos sibi bene affe-
ctos conservet, si que habeat promptiores rigori di-

sciplina regularis, & suis præceptis; quod (experien-
tia magistra) mirabiliter obtinet, si in huiusmodi li-
centis concedendis se ostendat blandum, ac libera-
lem, minime tenacem, & alperum. Sæpe tamen volit
rursus nimia facilitas recurrendi ad licentias præsum-
ptas, in quibus ob proprii amoris passionem potest ali-
qua imperfecto contingere. Quod maxime attenden-
dum est pro Monialibus, sub eo præcipuo, *Aliquid
est indulgentium sicuti, & v. n. 1026. 1030.*

1044 His de causis Superior Religiosorum petentem,
& licentiam concessorem, non in iustam, sed ra-
tionabilem, utilem, imo necessariam sentire debet,
nisi ei sit oppositum.

1045 Monialis ad aliquod officium, vel exercitium
destinatus, puta Sacristæ, Cellaræ, &c. ad quod re-
quiritur expense, que non satis à Monasterio sub-
ministrantur, per hoc ipsum, quod ad tale officium
deputatur, implicite debet licentiam recipiendi a
propinquis quidquid est opus, & convenit ad eius
executionem. Superior autem (si proficue potest)
debet nimiam moderatam ostentationem.

1046 In Religiosis, ubi est recepta, & viger con-
suetudo aliqua recipiendi, retinendi, expendendi, do-
nandi, &c. sine expressa Superioris licentia, exculatur
Religiosus a peccato propinquantis ratione licentia ta-
cite, Magris ill. quæst. 14. quæst. 1. num. 44. Pellicæ de Mo-
nialibus, res. 71. & com.

At hæc licentia tacita non habet locum in distractio-
nibus rerum Monasterii, in quibus Monasterium grave
preiudicium patitur, ut si licentia expressa, non solum
licentiam immediate, & directe Monasterio daturam
dirhas. Donat. tom. 3. tract. 13. quæst. 14. quia hæc
licentia furta, & Prælati omnino invitæ presumitur.

Secus est dicendum de rebus propria industria, aut
proprio labore a Religioso acquisitis, ut de elemo-
sinis, &c. Hinc potest a Superioris licentia, &c. Hinc potest
Abbatissa Monialibus, & Superioribus Religiosis licen-
tiam concedere eas convertendi in proprios usus, de-
ter Diana parti. 4. tract. 6. res. 22.

1047 Contra pauperatis votum peccat Religiosus
secus occulens, non a Superiore reperiantur, animo non
parato ad eas tradendas, si peratur. Secus vero, si
occulentes solum ob vitandam confusionem, aut ve-
recundiam, animus tamen fit paratus ad eas tradendas,
si veniant, Mendo in epis. cor. Franciscanis votum.
Qui addit:

- 1) quod licentiam habens a majori Prælato, possit
eas occultare minori, quia sufficit ea dependentia,
ut sit proprietarius;
- 2) habens licentiam ad infundendam pecuniam in re
determinata, non ad donandum cum uni, nec quod
dare alteri, nec in alia re infundere, nisi tacitam
licentiam rationabiliter presumam;
- 3) Accipiens aliquod non sibi, sed communitati, &
si tradens, non indiget licentia, quia presumitur;
- 4) Accipens a communitate ea, que sibi essent præ-
stantia, non violat pauperatam; nam in acceptatione
ne abique proprietate, percipere se habet ac tenere,
ne utri communiti deponere. Quinimo, si a Superio-
re iuste necentur necessaria ex bonis communibus,
potest quis ea accipere; nam Superior substituit sua
beneficia, & ea bona devolvuntur ad subditos.

Item docet Pellicæ de monialibus cap. 4. n. num. 27.
ad 39.

1048 Religiosus, qui habet licentiam dandi, & ac-
cipiendi, potest emere, & vendere, quia in ea com-
munit. Dummodo talis communitas, & transactio domi-
natori, quia hæc est prohibita Clericis. Qui autem
habet solum licentiam dandi, aut solum accipiendi, non
potest emere, & vendere; quia in emptione, & ven-
ditione datur acquisitio, & translatio domini.
1049 Habens licentiam dandi, potest uti ex Monas-
terio datur, etiam si ille non petat licentiam accipiendi, quia

P. Franciscus in 6. cap. Regule: *Quia si mater natus, & diligit filium suum carnalem, quam diligentes de- let qui diligit, & matrem fratrem suum spirituales*
 1094. Monasteria tamen non desunt, in quibus qui- ber Observantiam proficiunt, & eam labentem deplo- rant, at nemo dignum ad sublevandam admoveat. Quib- licet ad fructus sibi necessarios dextera porrigit, at nemo manum ad aratrum extendit. Quilibet est ad panem sollicitus, ad laborem tamen. Plures video Contemplariiv studere, paucos Activi. Perfectior illi Con- templativi, sed longe perfectior, si jungatur. Adire. Hinc de S. Francisco canit Minorum familia.

S. Franciscus, *prævis orationum sedibus, quid faciat instructus: non sibi soli vivere, sed & alios pro- ficere vult Dei regis datus.* Et recte Apost. excelsitas *Ob- Chæ Fides*, præcæta *Spes*, major *amorem* *verum* *Ob- Chæritas*. Emulami ergo Fratres (ut cum cod. Apost. 1. ad Cor. 12. loquitur) charismata meliora.

1095. Hinc, qui resistunt vitæ communi, videntur potius illi agere, ut superflua abundant, & libertas disponant, quod est contra pauperatatem, quam qua- cis inde necessaria desunt iuxta decemalium litas.

1096. Denique duo volo monita, pro praxi præ ocu- lis habenda, ex parte subditorum unum, ex parte in- feriorum alterum.

1097. Ex parte subditorum sit *forma fiducia* in Dei providentiam, in omnia verborum Christi Matth. 6. 6. *Ne- lites solliciti esse dicentes, Quid manducabimus, aut quid bibemus, aut quo operiemur? Scitis enim Pater vester, quia his omnia indiget.*

Fiducia omnem diffidentiam expellens firmabitur, si Religiosi perlegant, quod in Chronicis Minorum, & in Speculo eorumdem tract. 3. fol. 46. retetur super Regula, & Pauperatate Minorum, & sequitur.
 1098. Quæ cum ad legessionem fratris Helie multi mi- nistri ad Beatum Franciscum accessissent protestantes, quod nolebant ad eam obviare, timentes, ne eiset nimis aperta: quod autem Beatus Franciscus veritatem suam ad Calum, & loquebatur sic Christo:
 1099. Domine, nonne bene tibi dixi, quod non crederet mihi? tunc omnes audiverunt vocem Christi in aere dicentis: Franciscus, nihil est in Regula de tuo, sed totum est meum, quicquid ibi est. Et volo, quod Regula servetur ad litteram, & ad litteram, sine glo- sa, sine glossa. Et addidit Christus: Ego scio, quantum potest humana fragilitas, & quantum volo eos servare; qui nolunt ego eam servare; & exco- Ordinem.

Et statim ibidem.
 1100. Cum fratres de elemosinis sufficienter possint vi- vere, nec fide se exponere Divinae Providentiæ, est Deum tentare, ut aliqui male fontiones de Evan- gelica pauperatate dixerunt: Contra quos Nicolaus Papa in dicta Decretali *Exiit*, ait: Nec quicquam his infirmitate cretoque, & quod taliter prout Deum proprietatem omnino abdicantes, tamquam homini- de sui, vel tentatores Dei videri discernimur se committant. Si enim se ipsos committunt Divinae Providentiæ in vivo, quod vian non contem- nunt provisionis humana; quam vel deoris, que mendicantium humiliter, vel de his, que conquirentur per laborium sustententur; qui triplice vivendi modo in Regula continetur expresse. Profecto, si iuxta promissum Salvatoris, nunquam deficiet fides Ecclesiæ; per consequens nec opera misericordie subtrahentur. Ex quo Christi pauperibus omnia ra- tio diffidentia conturbabitur esse subacta.

Hinc accedit illud Salvatoris Matth. 24. *Calum, & terra transibunt, verba autem mea non præteribunt.* Et concludat Apost. 2. ad Corinth. 9. *Nihil habentes, & omnia possidentes.*

1109. Ex parte superiorum sit *Zelus*, & *Eximia Prudentia*. Zelus, qui ipsi tenentur ad Reformatio- nem, & inde ad vitam communem omni conatu pro-

movendam; quoniam Apostolus ad Hebr. 13. subditus ad obedientiam extimulans Prælatorem, eorum nom- propositum, dicens: *Obsecro præpositi vestri, & subja- cete eis ipsi enim pervigilant, quasi rationem pro ani- mabus vestris reddant, ut cum gaudio hoc faciant, & non gementes.*

1099. Eximia Prudentia, qua tantæ Superiori con- fideat suorum subditorum, loci, & temporis condi- tionibus, aliisque circumstantiis, ut si subditus sit zelus, quod si non foret, se profaturum, sed potius providet pejora mala, & scandala ortura, & col- labeat, & apud Deum excubatur, qui zelus ordinari debet ad lucrandas, non pericidas animas: tunc nam- que Superiori instante, Religiosi reculant, in ex- pressa facilius capitulum. Vnde infra dicta incidenter, ut in n. 1088.

1100. Quæ prudentia est magis necessaria quoad Mo- niales, pro quibus specialiores aliæ circumstantiæ sunt attendendæ, maxime si ex detractione, & perfido voluntario Monasterium, & claustrum elegerint, minime ex propria dolo, & perfone convenientiæ; quæque minus (ratione sexus) reddi solent jurium capaces, & solent esse causa majorum malorum, ipli facti Patres capitulum. Vnde infra dicta de iustitia Confessorii, & n. 1080.

QUÆRES III.

1101. An Religiosi possint succedere suis parentibus ad intestatam, aut assignatam legatam reiperse?

R. Espond. Quod si Religio non sit capax successio- nis, non potest Religiosus succedere ab intestato. Porro tamen nomine Monasterii acceptare lega- tum per modum elemosine, iuxta dicenda de pie- ritate, & legatis Minorum.

1102. Si Religio sit capax successiois, tunc sine hæreditate Religioso profecto proveniat ab intestato, & sic ex testamento, in Nam succedit Monasterium, ex communi principio: *Quidquid Monachus acquirit, pro Monasterio acquirit.* Non tamen totum hæredita- tis, cum tunc Religio non sit hæres; sed titulo, & iure acquisitionis naturalis, in quantum bona, utpote accessoria, sequantur personam, si persona autem est Monasterio, & Deo dicata.

1103. Item, si Novitius professionem emittat abque prævia renunciatione, iure dispositione forum bono- rum, tunc se labori ut mortuus ab intestato nam per professionem Religiosus moritur mundo, & per 2. can. facti, immo per votum pauperatis spoliatum dominio omnium bonorum; unde Monasterium in omnia ejus bona succedit (si Religio sit capax suc- cessionis, seu possit bona in communem) excepta legitima, si que sit filius, aut alius descendens, vel ascendens debita, de qua quidem etiam post professionem Religiosus disponere potest, cum distri- buendo inter eos, quibus debetur, *Can. si qua mulier*, 9. S. *Sec. si persona*, *Can. 19. quæst. 3.* non quidem ut dominus, sed ut admitteratur a iure constitutus ad hunc effectum. Quod si Religio non sit capax suc- cessionis, tunc non succedit Monasterium, sed suc- cedit hæres illi, qui fuerit ere debuit, si mortuus esset ab intestato extra Religionem, seu in faculo.

1104. Pariter, si Novitius mortuus intestatus ante professionem, succedunt in ejus bona iidem, qui suc- cederent, si mortuus esset in faculo, quia cum perso- na non esset Monasterio dicata, ita nec accessorium, si mortuus esset ejus bona, *Irving. in Comp. lib. 3. tit. 27. S. 3. & 4.*

1105. Quantum ad legatum recipiendum nulla est difficultas in Religione capaci, dummodo nullum jus in privato Religioso reliquit, sed solus usus facti.

1106. Denique si Religiosus profusus infirmatus hæ- res, Monasterium nomine Religiosi hæreditatem acquirit. Mendo in *Epist. vet. Pamp. Varim. num. 10.*

QUÆRES IV.

1107. An si Monialis transeat de uno in aliud Mo- nasterium, debet etiam transferri deus?

R. Espond. Quod si profaturus Monasterium Monia- lem admittit votens, acs non est transferenda, sed remanet apud prius Monasterium. Est autem transfe- renda, si cogatur ad eam admittendam; Pelliz de *Monial. c. 3. n. 69.* cum Rodr. Bonas, & aliis contra ali- quos ibi, qui etiam quoad primam partem affirmant.

1108. Ratio primæ partis est, quia (ut ait Pelliz, *citat.*) Dos non datur Monasterio sub conditione, si *Monialis* in Monasterio maneat; sed sub conditione, si *professus* fuerit. Unde profectio facta, Monia- lium votem perpetuo acquirit. Et posterior Mo- nasterium votem perpetuo acquirit. Est autem ibi de- bet hoc incommodum impurare.

1109. Nec tenet paritas de Matrimonio carnali: quia in hoc dos ad virum pertinet, solum pro matrimonii tempore; hinc si vir, aut mulier moriatur, dos re- licti debet. At soluta professione per mortem Mo- nialis, dos non relictur parentibus, quia per pro- fectioem dos transeat perpetuo in dominium Mo- nasterii nam (ut docet inquit Pelliz,) Monasterium fiat loco filii, atqueque sicut filius est hæres matris, etque succedit in dotem, ita Monasterium succedit in dotem Monialis defunctæ: *quid. n. 111.*

QUÆRES IV.

1110. Ex quo etiam fit, quod licet vir possit uxorem ejicere, donec illi solvatur dos, non sic potest Monasterium Monialem profectum ejicere, quod potest parentes in iusticio egerit.

1111. Ratio secundæ partis est, quia, iudicium non est, ut pollerius Monasterium, quod patitur involuntarie recipiendo talem Monialem, insuper patiatur alimen- torum gravamen. Ita Pelliz.

QUÆRES V.

1112. An Religiosus transiens de una in aliam Reli- gionem possit licite bona, que ibi retinetur, ex propria industria acquisita, secum transferre?

R. Espond. Non posse, etiam si Religio, ad quam transit, sit bonorum capax, & etiam si transeat de licentia Episcopi, nisi in licentia sit expresse concessa facultas ea transferendi. *Donatus tom. 1. part. 2. tract. 5. q. 57. Potr. ver. Bona transeat, n. 1. & Com. Ex cap. unico, seu hæretico 18. qm. 1.* Ubi dicitur: *Sec. quælibet acquiritur, & habetur esse licite Monasterio relinquenda. Et ex cap. Non dicitur 12. q. 1.*

1113. Nec dicat: Bona sunt accessoria personæ, & illius intuitu a Monasterio obtenta, adeoque quod eadem sequi debeant.

Quæ C. ut docet ponderat *Donatus*, *Aliud est, acquirit intuitu personæ professe, & aliud est, quod pertinet Monasterium persequitur. Et enim bona acquiruntur Monasterio intuitu personæ, sed non persequuntur ratio- nem illius, sed ratione personæ, vel illius, quæ subje- ctæ sunt, profectus intuitu bonorum acquiruntur se habet ut extraneæ. *Megal. part. 2. lib. 2. cap. 27. q. 3. num. 46.* contra Menoch.*

Et ideo subdit, quod licet bona illa prius Monasterio obsequerent intuitu personæ, nihilominus illius esse facta sunt omnino, absolute, & simpliciter, per profes- sionem ibi validè factam: *vid. n. 1109.*

Religiosus igitur de una in aliam Religionem transiens, non potest secum deferre bona, que in prius tenet, sive immobilia, sive mobilia, utensilia, li- bres, &c. quocumque modo acquisita: *vid. n. 1118.*

1114. Excipienda tamen sunt manuscripta Religio- si, ut Concionæ, lectiones, & similia, quia sunt usus intellectus de illis enim potest si disponere ad libitum, sine donando, sive secum ferendo. Diana

Examen Ecclesiæ.

QUÆRES VI.

1115. An Religiosus obligetur ad restitutionem?

R. Espond. Quod licet non possit dici obligatus obliga- tione proprie dicta, in quantum revera nihil ha- bet proprium, cum omni domino, & iure per profes- sionem sit spoliatus, & restituito sit facienda de proprio, potest tamen esse obligatus obligatione im- proprie dicta. Pelliz de *Monial. cap. 4. n. 74.* & *Com- muni ortu restitutionis, in casibus, quibus laici esse iustitia commutativa, & ius alterius, est de jure natu- rali, ex illo principio natura reddendi iuricque quod sumit est.* Unde Religiosus, qui jus alterius le- sit, tenetur omni tenore modo, quo potest, illud relinque: *vid. n. 1126.*

1116. Si habeat igitur relictus, seu peculium ad proprios usus, tenetur ex illis aliquid detrahere, & restituere. Quod si eam non habeat, voluit aliqui cum tenet magis laborare, aut aliqua ex sibi concessis mi- nus necessaria detrahere, vel ad amicos procurare, & sic restituere. At hæc (ait Pelliz,) iure magis con- sultenda, quam præcipientia, quia sunt duriores.

1117. Religiosus, si rem sine licentia, seu Superio- re nolente, rem sibi donatam acceptavit, tenetur illam Monasterio restituere, non danti: ex illo veta- to principio: *Quidquid Monachus acquirit, Monasterio acquirit.* Cap. *bratimus 18. q. 1.* Et maxime quia Superior in tali causa illius acceptare censetur, solum enim est renuens pro Religioso, minime potest præsumi renuens pro Monasterio, nisi regulariter nunquam necessitas desit, cuius res illa potest pro- ducere, & non obesse.

1118. Quod si dans non dedit absolute, sed sub expresse, aut tacita conditione, quod res illa cedet in usum ipsius Religiosi, tenentur res de do- minio, tunc res esse restituenda danti, quia a se do- minium non abdicavit. Pelliz, *citat.*

QUÆRES VII.

1119. An Monasterium tenetur solvere debita a suo Religioso contracta?

R. Espond. Quod vel hæc debita fuerint contracta ante professionem, vel post.

SI ANTE PROFESSIONEM.

1120. Tunc, si Monasterium habet bona ad illo pa- riter ante professionem delata, tenetur suis debita solvere, iuxta vires bonorum ad illo delato- rum; quia bona delata non erant libera, sed credito- ribus obligata, & successor bonorum adstringitur ac- cere eis, qui succedunt.

1121. Quod si illi Religioso post professionem pro- veniat legatum, donatio, aut hæreditas, non tenet Monasterium ex illis satisfacere Religiosi credito- ribus, tenentur *Castrojal. tom. 3. tract. 16. p. 3.* Tamen in *De lib. & tract. 4. c. 1. n. 12.* Hoc probat ex com- muni & certo principio, quod bona, que post profes- sionem a Religioso acquiruntur, non acquiruntur immediate Religioso, & mediate Monasterio; sed immediate Monasterio acquiruntur, quoniam Reli- giosus per votum pauperatis est spoliatus omni do- minio, habetque est incapax; & quia creditores nul- lum ejusque jus in Monasterium, sequitur, quod Mo- nasterium nullo pacto tenetur recensa debita solve- re ex dictis bonis post professionem Religiosi ac- quisitis.

1122 Idem Caltrap. & Tambur. tenent eum haereticum quia tentant Sanchez, quod tenentur ex dictis bonis solvere, est communis, in quantum per professionem non fuit derogatum vis creditorum in bona omnia, quae Religioni obvenire possunt ratione personae obligatae.

1123 A autem talis Religiosus fit obligatus laborare, concionari, &c. & Monasterium teneatur solvere ex pecuniis a Religio proprio labore, concione, &c. acquiritis. Caltrap. tom. 3. tract. 16. d. 5. par. 7. §. 8. n. 8. negat, quia per professionem ceteris bonis, & debita extinxit.

SI POST PROFESSIONEM

1124 Debita contracta dixerunt ex delicto, verbi gratia, furto, damnificatione, aut alia iniuria, tunc tenetur Religiosus, aut Monasterium rem restituere, si extet, aut id, in quo factus est delictor, si non extet.

1125 Monasterium, si nihil extet, aut alia in aliquo factum dicitur, ad nihil tenetur, quia Religiosus se habet ut filius familias, cujus delicto non tenetur pater.

1126 Ipse vero Religiosus tenetur restituere aliquid detrahendo ex pecunia, & aliis ad suos usus conciliis, ut in n. 1115, ad differentiam ejus, quod tenetur professionem contraxit, quia ille per professionem cessit debitis, sique debita extinxit, & purgavit, non sic ille.

1127 Sed Superior potest talem restitutionem impedire, si sit factenda ex toto, minime si factenda ipsi Monasterio, cui sit facta laeso. Ratio prima, quia id, quod Religiosus pro restitutione accipit de pecunia subtrahit, est sub dominio Monasterii, adeoque potest illud a se nolle abdicare, & ita iuste restitutionem impedire. Ratio secunda, quia Superior tenetur fuit Monasterii indemnitate curare, nisi rationabilis causa obset.

1128 Si debita fuerunt contracta ex contractu. Tunc si contractus fuit iniuste legitime nomine Monasterii, videlicet de assensu, & licentia Superioris, & Capituli, tenetur quidem Monasterium solvere.

1129 Si autem Religiosus contractum iniit non nomine Monasterii, licet de licentia Superioris, ad nil tenetur Monasterium, quia pater non tenetur filii contractibus filii, ex l. 1. §. cum impubere, ff. de pecunia. Et licentia non fuit data ad contrahendum nomine Monasterii, sed fuit pura permissio, ne Religiosus illicite contraheret. Eadem ratione non tenetur Monasterium solvere, si ipse Praelatus iniit contractum, sed non nomine Monasterii, & de consensu Capituli; quia tunc se habet ut privatus, & contracti nomine proprio, vid. n. 1120.

1130 Quod si contractus cessit in utilitatem Monasterii, tenetur Monasterium solvere, ut in n. 1124. Sed creditor probare debet contractum in utilitatem Monasterii cessisse. Habetur ex cap. Quod quidam n. de fideiussuris, in his verbis.

Ne quis Religiosus aliquo majoris partis Capituli & Abbeis sui licentia pro aliquo solvatur, vel ab aliquo pecuniam mutuum accipiat, ultra summam a Capitulo constitutam, & aliquam non tenatur commensurari pro his abstractis respondere, nisi forte in utilitatem domus ipsius manifeste consiterit redando.

1131 Ipse Religiosus delinquens licet restituere non possit, potest tamen, & debet puniri, iuxta illud: Qui non possit in bonis, iacet in corpore.

1132 Denique dicta in toto hoc quaestio, non militat pro Religiosis Militariis S. Jo. &c. Illi enim (in teste ait Tamb.) amplius retinent bonorum administrationem, adeoque per professionem non censentur cedere bonis, nec pro debitis post professionem proprio nomine contractis, debigari possunt a solutione.

De largitione munerum, & paupertate agunt Diana part. 1. tract. 6. Donatus tom. 1. part. 2. tract. 15.

tom. 3. tract. 15. Vericelli tom. 1. tract. 3. & tract. 8. §. 2. Roccus in Sum. Magnanum in lib. 3. cap. Manachi, & cap. Cam ad Mananum.

ADDITIONE.

Corollaria ex dictis, & aliis.

1 Non peccat Religiosus retinendo peculium monasterium inlucendum in ordinariis, & aut extraordinariis necessitatibus licentia Superiorum, & apud Superiores, aut depositarios de consensu Superioris.

2 Non peccat Religiosus contra paupertatem gratis accipiendo, vel praefabendo obsequium pretio, & similibus.

3 Religiosus nec sibi, nec Monasterio acquirit lucrum ex pecunia sine licentia Praelati pro lufum deposita, nec collaturae lucrari potest pecuniam depositam.

4 Extenditur dicta astrictio ad cum ludi genus, quod vulgo dicitur Scemissa.

5 Lucrum ex pecunia, a Praelato concessa in eodem loco, non autem in diverso, deponi, & perdi licite potest.

6 Peccat Religiosus contra paupertatem, & sine licentia Praelati pecunia a Saeculari oblata aliquid emit etiam ad communem Monasterii usum.

7 Peccat etiam contra paupertatem Religiosus sine Praelati licentia, qui recipiens commodato a Saecularibus, vel illi, cum non sit contractatio, & recipit etiam Religiosus contra paupertatem per negligentiam communis diligentiae, si sine ten uti concessam interire.

8 Peccat etiam, & pecculenta, & pecculenta ab exteriori sibi oblata, intra, vel extra Monasterium sine consensu Praelati absumens. Verum in materia esculentorum non facit peccat graviter.

PAUPERITAS MINORUM

1133 Altissima dicitur, quia bonorum dominio privati tam in particulari quam in communi. Eam protulerunt Fratres Miores Observantes, Reformati, & Capucini, ex Concil. Trident. sess. 25. de reform. cap. 3.

1134 Sub hac paupertate fuit instituta Regula S. Clarae, & S. Pii V. per suum Monachum proprium Circa dicitur, omnino voluit, Regulam S. Clarae sine de Pauperibus, in communi observari, ut fere Sacramentum Virginum honestas & Claustrum perfectius servetur, nam possidendo in communi, habent unde sustententur. Quam dispositionem pro duobus Monachis edidit Gregorius XIII. Concilio 13. de Sacris. Hinc Pellic. de Moral. cap. 4. n. 1. addit, etiam Moniales Capucinas dicta concessione gaudere posside, si in communi, imo et renunciare non posse sine Papae ne, conservatore, & decore.

1135 Fratres igitur Miores non sunt capaces reddituum, nec legatorum, quorum dominium directum residet apud ipsos. Sunt tamen capaces legatorum per elemosynam, quorum dominium, sicut & eorumdem sedem Apostolicam, ac proinde institutorum ne S. Sedis recipiant, de eorumdem Summi Pontificis, & Procuratoris Apostolici, qui eas communitates subministrant, retinent, & in eorum usum & praevio assensu, & consensu, ut innovent Summi Pontificis in Bullis, pro Syndicis Apostolicis editis, apud Confessio.

1136 Unde ad Superiorem spectat, licentiam Religiosus concedere pro suis usus.

1137 Quia in e. Regulae hoc habetur praecipuum: Praecipio firmiter fratribus universis, ut nullo modo deponant, vel pecuniam recipiant, per se, vel per interpositam personam. Plura alia ultra dominium bonorum in communi sunt prohibita, & inde expelluntur.

1138 Et

1138 Et primo, quoniam circa alias res sit nobis prohibendum dominium non usus, circa denarios est etiam prohibitus usus. Nicolaus III. Clem. V. & Innocentius XI. in Bulla Sollicitudo, de anno 1579. Ad hoc non possunt ad pecuniam artere, si res, quibus indigent, possunt in propria specie reperire. Si tamen eas non valeant in propria specie, puta frumenti, velis, libris, &c. reperire, tunc poterunt pro necessitatibus infirmorum, viduis, velutis, & similibus, factum esse, cum non recurrent, suorum Necessitas non habet legem, hinc hanc necessitate equitare possunt, non obstante praecipio de non equitando. Imo fide etiam dicitur de praecipio Ecclesiae: vid. n. 1070. Quod est verum etiam de Religiosis particularibus, si monasterium illius necessaria deceret non subministrat. Et ita praedicatur, maxime in Civitatibus, ubi devoti denarios pro elemosyna promptos habent, minime panem, librum, chatham, & similia, quibus Religiosus eget.

1139 Non minus pecunia denarius intelligitur, sunt enim synonyma, & unus terminus est alterius explicativa. Cyprilianus Capuce, & Melphi, nam apud Capucinos Pecunia idem est ac nummus, & denarius. Unde in Clement. Tertio, pluries pro pecuniis denariis intelligitur.

1140 Secundo, prohibetur receptio denariorum, & licet non prohibetur expresse, & propriis verbis contractatio, prohibetur tamen, quia licet non sit contractatio, non potest dari contractatio, quae non sit receptio: unde contractatio est quasi species receptio.

1141 Non prohibetur autem contractatio, & receptio, materialis denariorum, sed solum politica, & civilis, scilicet ad eos pro usus exponendos, & permutandos; nam pecunia proprie dicta huiusmodi usum politicum & civilem formaliter importat, ut in n. 907.

Hinc est prohibendum, monetas circulatorias tangere, & vasa elevare, cum ad discernendam qualitatem aut pertrahere, denarios amici pro custodia ratione a iure periculi retinere, aut secum in itinere pro latronum periculo ducere, & siquae usus usui, aut affectu: vid. n. 1108. & 1091.

1142 Tertio, prohibetur receptio denariorum per se, vel per interpositam personam.

Per se receptio dicitur frater, quando per casibus alterius percipere intervenit denarios recipiat in propriis conversandis, expendendo, donando, &c. Pariter, si per se aliquem ex recentis actibus exercet.

1143 Per interpositam personam recipere dicitur frater, quando sua auctoritate aliam personam sub nomine suo denarios recipiat, aut aliquem ex dictis actibus exercet.

1144 Utroque modo denariorum receptio prohibetur, minime si fiat per Syndicum Apostolicum, aut per amicos spiritualis, & elemosynarum, quibus 1145 Syndicus Apostolicus est Procurator, qui nomine S. Sedis recipit dominium omnium, tam immobilium, puta Ecclesiarum, Monasteriorum, hortorum, quam mobilium, & elemosynarum, quibus quibus suis usus intervenit, neque Ecclesiarum, Monasteriorum, hortorum, vestium, vasorum sacrorum, &c. minime suscipit in dominium reddituum, alia Summi Pontificis relictis n. 1128. maxime Nicolitium, in Decretis. Unde Syndicus Apostolicus pro redditibus non est Procurator S. Sedis, quia facultas Pro-

curatoris non se extendit ultra facultatem a Substituto concessam; sed esse interpositam personam, quia recipere, & ministrare auctoritate, & nomine fratrum: n. n. 1128.

1147 Amicus spiritualis est persona tertia, quae denarios ab aliquo fratrum devoto filii datus recipit, vel retinet expendendis ad usus fratrum nomine dantis. Quod hinc contingit. Volens devotus, aut religiosus fratres juvare, conflat quendam summam pecuniae Petro, ut eam nomine suo retineat, expendendam pariter nomine suo pro fratrum necessitatibus, & ad eorumdem requiritionem. Et tunc Petrus dicitur amicus spiritualis, & hoc padio pro suis de ceteris necessitatibus licitum est fratribus denarios recipere; quia dominium usque ad illius summam consumptionem semper residet penes dantem Petrus, qui recipit, retinet, expendit, &c. totum agere munus, & auctoritate dantis: Religiosus vero fratre habet usum facti, qui est illi licitus.

Amicus spiritualis nominari, & designari debet ab ipso dante, ob rationem de n. 1137. minime a fratre; nisi danti frater injungeret, ut nominet personam, quae illi videtur aptior. Imo frater potest danti personam aptam humiliter proponere, illi liberam designationem relinquendo, quia haec est pura offensio, non designatio, nec nominatio.

1148 Licite igitur fratres possunt pro decemibus necessitatibus denarios recipere, retinere, expendere, &c. per Syndicum Apostolicum, aut amicum spirituale, quia tunc non dicuntur recipere per se, vel per interpositam personam; quod a Regula prohibetur.

Syndicus facultatem habet plures Procuratores substituendi, uti opus fuerit.

Religiosus, & valde laudandus est usus illorum fratrum quatuor, qui per civitates, quarumlibet quorum locum ducunt, ut a fidelibus pro elemosyna denarios elargiri voluntibus, puer ipse recipiat, & Procurator consignat, quia dicitur bajulus Procuratoris, & ejus nomine, & auctoritate recipit: vid. n. 1108. & 1179.

QUAERES I.

1149 An Frater Minor subditi possit pro suis necessitatibus ad denarios recurrere?

R. Eip. In Monasteriis, ubi servatur vita communis Praed. praescripta, & insuper Monasterium singulorum fratrum necessitatibus providet, non potest ad denarios recurrere, & consistit ex ipso cap. 4. Regulae, ubi in casibus necessitatis recurrunt ad denarios, talem facultatem S. Pater dicit Ministris, & Custodibus, alios excludendo, his verbis: Tamen pro necessitatibus infirmorum, & aliorum Fratrum, indomiti, per amicos spirituales, Ministri tantum, & custodes sollicitam curam gerant.

At non ideo, si possunt, debent fratres esse segnes, & pigri; sed debent nomine, & auctoritate Ministrorum, omnem diligentiam adhibere ad elemosynas recipiendas, eas cum certis Monasterii elemosynis apud Procuratorem exhibitis incorporando, ut ex illis Ministris ejusdem necessitatibus provideri possit; nam hoc concedit Nicolaus III. in sua Decretali his verbis: Concedimus, quod ipse Ministri, & Custodes possint per alios hujus curae sollicitudinem exercere: vid. mon. 1095. & 1097.

1150 In Monasteriis vero, ubi non servatur vita communis Praed. praescripta, & Monasterium non providet singulorum fratrum necessitatibus, recurrunt respective dicta de Monasteriis aliam Religionum.

Dixi respective, quia tunc observanda septem modificationes loquentes.

1151 Prima est, ut recurrat frater pro suis necessitatibus iuxta decemiam, minime pro superfluis usibus. Potest etiam frater pro alterius fratris necessitatibus

F 2

talem aptitudinem habentis recurrere: & hic erit charitatis, & meritorius actus.

112. Secunda, ut necessitas fit prefens, aut imminens. Prefens dicitur, quando est actualis. Imminens dicitur, quando non est actualis, sed proxime futura. (Ubi non fuerit necessitas recurrenda, aut potestibus, puta ob iter, aut infirmitatem, que ei potest contingere.)

113. Tertia, ut necessitati non possit commodè providi curando rem in proprio.

114. Quarta, ut apud Procuratorem, aut amicum spiritualem non sint alii denarii, quibus possit necessitatibus providere.

115. Quinta, ut alium elemosynam pecuniariam obtinentium recepto, retentio, & expensio, &c. fiat per Procuratorem nomine S. Sedis, aut per amicum spiritualem nomine dantis, vel per ipsum dantem: Alias diceretur recipere per se, vel per interpositum personam.

Amicus spirituales pro huiusmodi usus potest uti bajulo, sicut & Procurator: vid. num. 1148.

Necessitas autem prefens, aut futura (ait Nicol. III. in Jus Decretalis, Extra, quismodis in 6.) potest esse duplex generis, una, que brevi tempore expediri valet: Et pro hac potest frater uti dante, aut persona ab eo instituta, imò & alia persona ab ipso primo substituto fabricata.

Alia, que traditum temporis postulat, ut in pecunia depositata sit ad usum, qui non potest transire per manus multorum, quorum impossibile est ipsum dantem, aut primum substitutum habere notitiam: Ut in emptione lanae, librorum, &c. in loco distanti: Tunc Nicol. III. cit. ultra traditum modum pro ordinatio Regule, & professorum puritate, alium secularem modum assignat: Videlicet, ut frater ab ipso dante, aut eius Nuncio, seu primo depositario fabricare valeat, licentiam retat notes depositarius suo nomine substituenti, seu fabricanti, prout opus requirit: Ut per quorundamque manus (sunt verba Decretalis) pecunia, seu elemosyna ipsa tradatur, siue personas ad eam, vel a fratris nominatas: totum suo consensu voluntate, ac auctoritate precedat. Quo assensum suum prebente tradidit, si tunc fratres ve empta, vel acquisita de illa pecunia, per quemcumque, iuxta modum annotatum superius, uti possint. Hoc pacto, quoties erunt novi depositarii assignandi, semper fieri debet nomine, & auctoritate dantis, aut primi depositarii.

Quod si per oblivionem frater hanc licentiam non postulerit, potest novus depositarius insinuare ex postulante licentia dantis, si expressa haberi non possit, que quidem factis rationibus, non ex improbitate, non ex voluntate dantis, qui iurare fratres intendit, & proinde modis omnibus, quibus licite potest iuvantem precipere, quam ex voluntate eisdem Summi Pontificis, qui volens fratrum providere, tam super necessitatibus, quam super puritate obtinerit Regule, tam benignis tradidit modis.

Item est respective dicendum de Syndico Apostolico in ordine ad novos Procuratores substitutos.

1156. Secunda, ut retum fiat de licentia expressa aut sacra fidei Superioris laicali, cui incombent omni providendi, aut Superioris maioris, qui quidem rationabiliter fere presuntur, si Superior providere non possit.

1157. Septima, ut frater nullam auctoritatem ostendat supra pecuniam apud Procuratorem, aut amicum spiritualem depositatam: nec in usus auctoritative se gerat, ne offendant de dominum, sed suppliciter. Unde non potest exposcere ab illis computos civiles expensarum, potest tamen illos videre, & memoriam scriptam ante se retinere, solum ad sciendum, quantum pecunia apud ipsum remaneat, ut sius usus discretionem temperet. Quod si reperiat infidelem, non potest eum in iudicio convenire: hoc tamen potest facere ipse dans, quia est dominus. Item si ille elemo-

synam in capsa retineat, non potest frater, etiam Superior, clavem tenere.

1158. Recensita septem modificationes sunt præfatis in Decretibus Nicolai III. & Clement. V. ac in Declarationibus Adriani IV. Si dantis non obligant in sans illam in manibus aliquis tertii dante pro necessitate commota, aut potestibus, dictum est n. 1152.

1160. Hi duo modi in hoc differunt, quod in primo, si moriatur Religiosus, pecunia Procuratori tradita si exoriatur, pro Monasterio remanet, tam si fuit incorporata, quam si non, quia reliquit pecunia Summi Pontificis, pro Religiosorum necessitatibus. In secundo, si moriatur Religiosus, pecunia depositario tradita non spectat ad Monasterium, sed redit ad ipsum dantem, quia fuit eius dominium a se non abdicavit, sed semper retinuit, ita ut etiam Religiosus ipsam pecuniam de manibus depositarii sibi restitueret.

Quod si ipse dans moriatur ante consumptionem pecunie, Nicol. III. in Decretali. cit. n. 1155. disponit his verbis: In eo vero casu, quando antequam ipsa pecunia in licitum rite habenda vel utenda commercium sit conversa, concedentem pecuniam morti contingit: si concedens in concedendo dixerit, vel expresse, quod persona deputata pecuniam ipsam in necessarium usum fratri expendat, quicquid de ipso concedente vivendo, vel moriendo contingeret: si concedens huiusmodi hæredem reliquerit, sive non, si postea frater ad personam deputatam, non obligabitur, sed concedens morte, vel hæredis contradictione, pro illa pecunia expensanda recurreat, sicut poterat ad ipsum dominum concedentem.

Cujus iuste dispositioni ratio potest esse, quia dum datur pecuniam danti non revocari, præsumitur velle continere elemosynam fratri, juxta illud: Qui potest facere elemosynam vivus, potest facere elemosynam mortuus: Et quia depositus, ut illum iuvaret.

1165. Hoc tamen est notandum, quod si dans, volens necessitatibus fratri, aut etiam Monasterii succurrere, pecuniam ad hunc effectum det Procuratori Apostolico, tunc eius dominium suscipit Papa, & pro Monasterio remanet. Non exprimitur, velle dominum retinere: in quo casu persona illa, que est procurator Apostolicus, respectu ad dantem pecuniam, non se habet ut Procurator Apostolicus, sed ut amicus spirituales, quia non eam retinet nomine Papæ, sed nomine dantis.

Ad eum, ut iurisperita S. Francisco præcepta datur pluribus non videtur, sed dicitur reddatur, duos hic tradit nodos, quibus uti poterat frater, desumptus ex Decretalis Nicol. III. & Clem. V. ac ex aliis Martini IV. & V. & Pauli IV. Declarationibus a Religione acceptis, & novissime ab Innoc. XI. confirmatis: ut in nom. 1158.

1161. Primus nodus perierit, & perficitur est, quod frater elemosynam modo licite acquisitam conferat Procuratori Apostolico, ut incorporetur cum cæteris Monasterii elemosynis, ita ut Superior ex communi massa possit facilius ejus honestis usus providere, quod licite imo religiosissime agit. 1. Quia se conformat Decret. Trident. relato n. 1055. 2. Quia Monasterio non deficient necessitates imminentes, imò actuales. 3. Quia quando a Superiore pro suis honestis necessitatibus (tam post distrium tempus providendum, non providentur elemosynis illis, quas tradidit, sed de elemosynis actualibus Monasterii: & hoc, non quia iuxta elemosynam supponitur consumptæ, (ut in quidem pro certo supponitur), sed quia per incorporationem elemosynis Monasterii, facta sunt elemosynæ Monasterii, de quibus Superior tenetur ipsi, utpote suo fabrico, providere, quod omnino contingit & cessat.

1162. Et quia in presenti loquimur de Monasterio, quod ob novitiam reverentiam non potest singulari fabrico necessaria ad honestos usus subministrari: Superior monetur, ut utatur discretione, & præsentia, ut quoties Religiosus ille, qui suo labore, & industria elemosynas acquirit, & cum cæteris Monasterii elemosynis in manu Procuratoris incorporaverit, ad usum pro suis honestis usus recursum habuerit, non deficiat ei providere: vid. n. 1043. 1080. & 1097.

1163. Secundus nodus dilectus datur in Decretalis Nicol. III. & Clem. V. est, Si dantis summam pecuniam deponat in manibus aliquis tertii, et ea nomine suo retineat expensas ad usus aliquos fratris sibi chari, aut propinqui, dominio apud se semper retento: tunc licite poterit frater ad ipsum depositarium, seu

seu amicum spirituales recurrere, quoties ei contingere necessitas; sequitur ex dictis n. 1147.

At id est omnino attendendum, quod ipse frater non potest ad dantem pro pecunia recurrere, nec curare, ut dantis illam in manibus aliquis tertii dante pro necessitate commota, aut potestibus, dictum est n. 1152.

1164. Hi duo modi in hoc differunt, quod in primo, si moriatur Religiosus, pecunia Procuratori tradita si exoriatur, pro Monasterio remanet, tam si fuit incorporata, quam si non, quia reliquit pecunia Summi Pontificis, pro Religiosorum necessitatibus. In secundo, si moriatur Religiosus, pecunia depositario tradita non spectat ad Monasterium, sed redit ad ipsum dantem, quia fuit eius dominium a se non abdicavit, sed semper retinuit, ita ut etiam Religiosus ipsam pecuniam de manibus depositarii sibi restitueret.

Quod si ipse dans moriatur ante consumptionem pecunie, Nicol. III. in Decretali. cit. n. 1155. disponit his verbis: In eo vero casu, quando antequam ipsa pecunia in licitum rite habenda vel utenda commercium sit conversa, concedentem pecuniam morti contingit: si concedens in concedendo dixerit, vel expresse, quod persona deputata pecuniam ipsam in necessarium usum fratri expendat, quicquid de ipso concedente vivendo, vel moriendo contingeret: si concedens huiusmodi hæredem reliquerit, sive non, si postea frater ad personam deputatam, non obligabitur, sed concedens morte, vel hæredis contradictione, pro illa pecunia expensanda recurreat, sicut poterat ad ipsum dominum concedentem.

Cujus iuste dispositioni ratio potest esse, quia dum datur pecuniam danti non revocari, præsumitur velle continere elemosynam fratri, juxta illud: Qui potest facere elemosynam vivus, potest facere elemosynam mortuus: Et quia depositus, ut illum iuvaret.

1165. Hoc tamen est notandum, quod si dans, volens necessitatibus fratri, aut etiam Monasterii succurrere, pecuniam ad hunc effectum det Procuratori Apostolico, tunc eius dominium suscipit Papa, & pro Monasterio remanet. Non exprimitur, velle dominum retinere: in quo casu persona illa, que est procurator Apostolicus, respectu ad dantem pecuniam, non se habet ut Procurator Apostolicus, sed ut amicus spirituales, quia non eam retinet nomine Papæ, sed nomine dantis.

COROLLARIA ALIA.

1166. Primum. Non possunt fratres per se ipsos recipere, custodire, retinere, aut expendere elemosynas pecuniarias, que in ipsis Conventibus & Sacristiis ad illos pertinent pro Missis, funeralibus, alique causis honestis, quia esse per se recipere, sed ad hos effectus tenere debent; etiam in iacuarum, que sit substituti, aut bajuli Procuratoris, & ita vicario prædicari. Qui substitutus potest esse Tertiarius aliquis, qui hic a Regula non prohibetur, nec illa ligatur: Hoc tamen non est prædicandum ob secularium scandalum, & ob periculum, ne evadat intercepta persona nam facilius potest Superior eum eo adrogative tractare: vid. n. 1147. Quod si urgetur Tertiario induto more Hispano, quomodo habui brevi usque ad gena, tibial, & calcemantibus, nullum esse periculum scandalum: v. num. 1168. & 1178.

1167. Secundum. Possunt fratres elemosynas a beneficiariis pro Missis, suffragiis, &c. retinere ab hæredibus, petere per modum elemosynæ, minime via civilis Judicii. Illis autem recusatibus, possunt illi manifestare Syndicis, qui nomine Papæ possunt contra hæredes in iudicio agere, ut disjunctum Summi Pontificis in Bulla Syndicis, maxime Paulus IV. in Bulla ex Clement. ann. 1552. Imò ex iure, id potest quilibet de populo agere nomine testatorum, ut eorum

Examen Aegleph.

voluntates quoad Legata pia pro suis animabus restituenda impliantur. Et tamen debet licite strepitus ratione scandalum plene sit amissio, quam iuratum: v. n. 1152.

1168. Quod si hæredes elemosynaliter a fratribus recepti voluntarie solvant elemosynas a testatoribus restitutas, debet illas recipere substituti, aut persona secularis, vel Tertiarius, ut ad Procuratorem deferat.

1169. Tertium. Tenere in Sacristiis, & a Ecclesiis capitulis, loculis, & familia expensis pro elemosynis restituis auctoritate precepti, est denarius per interpositam personam recipere.

Non sic, si tententur auctoritate Syndici: hoc tamen fieri non potest, quia prohibentur de iussu Urb. VIII. per nostras Constitutiones de anno 1628. etiam si eadem Syndicus tenent, si verbis.

Capit. vel trunci ad recipiendas elemosynas pecuniarias, etiam pro Missis oblatas, non solum ab Ecclesia, sed etiam a Sacristia, & a quatuorque partibus, que sit intra clausuras Conventus, omnino prohibentur, sub preta inobedientie, & excommunicationis maioris: Guardianus, qui contrarium permittit, privetur officio suo: vid. n. 1166.

1170. Quartum. Fratres itinerantes, maxime per longum iter ad comitia generalia, aut alio ob justam, & honestam causam, quia regulariter religiosi, & decet commode indigent in conversatione propria persone, quam habere non valent sine recitatio ad dantem, ut possunt sacristia, aut Tertiario, quos secum ducant substitutum a Syndico, adnotate cuius recipiat, retineat, & expendat: vid. n. 1155.

1171. Quintum. Est Statutum antiquum, quod refertur in speculo Minorum, n. 3. fol. 200. ut loquitur: Si contingat, aliquem fratrem transferri de una Provincia ad aliam ad morandum, libris sibi commo, vel ad usum possit habere, & post mortem vero sum omnes libri, quos tempore huius translationis habuit, vel postmodum commutari, ad Provinciam ipsam, a qua translatus fuit, integre revertantur. Idem iudicium de translatione elemosynæ habeatur: & ad hoc fideliter faciendum, ministri firmiter, in quorum Provinciis decederunt, retentur. Et ut hoc melius observetur, fratres, qui transferantur, relinquunt in scripto nomina librorum valentium ultra quartam partem marchæ argenti, & elemosynas quantumten ministri illis, de quorum administrationibus transferantur.

Q U E R E S I I.

1172. An Frater Minor possit licite pecuniam expendendam tangere lino, aut carra involvendo?

Videatur licite, quia id est mediate tangere, & cum finem in odiosis, prætextum est relinquentium ad contactum immediatum: Hinc quavis prohibentur sit laico via facta tangere, potest medio velo, aut alio.

1173. Respondio, non licet. Longius cap. 4. consuet. 1. fol. 1. n. 8. quia talis contactus pecunie chæta in voluntate, licet sit mediatus, est verus contactus physicus, & civilis. Physicus, ut dicitur de contactu patris vel cooperæ ab eo, qui Ordinem amplecti, factum in nom. 3. n. 136. Est civilis, quia ad expendendum, adeoque est receptio a S. P. prohibita, ut in n. 1144.

Tum quia alius licet pecuniam in bursa, aut in cælia recipere, imò retinere.

1174. Ad partem diffinitas est, quia contactus vasi sacri licite prohibetur ob reverentiam, que saltem per contactum mediatum. Finit autem receptionis pecunie est ad vitium omnem usum civilem pecunie, ut constat ex n. 1138. qui finis non salvaritur in recenti contactu mediato.

1175. Tali autem contactus mediatus solum potest a peccato excusari in casu necessitatis: Donatum. 3. tract. 15. q. 49. quando scilicet urget necessitas fratris, et non suppetere alius modus recipiendi, videlicet per substitutum, & Dantem, Depositarium, aut